

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวกัญญาภัสส์ ทิพย์โยธา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

MTX126761

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย : นางสาวกัญญาภัสส์ ทิพย์โยธา

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรค้ำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลิน จุมปาแฝด)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกันต์ จังหาร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชญญ์ลักษณ์ เชจรักดี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชิต บุญทองเลิง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย : นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูษิต บุญทองเถิง
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (3) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด และ(4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คนโรงเรียนบ้านหนองเสือ ตำบลวังหิน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) แบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การเขียนเรื่องจากภาพและการเขียนเรื่องตามจินตนาการ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/82.08 ซึ่งเป็นไปตามตามเกณฑ์ 80/80 (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7500 หรือร้อยละ 75.00 (3) ผลการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดย

ใช้แผนผังความคิด มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.80)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Development of Learning Activity Management for Creative Writing by Using Concept Map, Thai Language Learning Substance, Pratomsuksa 6

Author : Miss Phinyapass Thipyotha

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Mahasarakam Rajabhat University

Advisors : Assistant Professor Dr. Poosit Boontongtherng
Associate Professor Dr. Prasobsuk Rittidech

Year : 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to develop the learning activity for Pratomsuksa 6 Students' on creative writing by using concept map approach with the efficiency of 80/80; (2) to find the effectiveness index of learning activity for Pratomsuksa 6 Students on creative writing by using concept map approach; (3) to compare the students' creative writing between before and after learning based on concept map approach; and (4) to study Pratomsuksa 6 Students' satisfaction on learning for creative writing by using the concept map. The target group of this study were 24 Pratomsuksa 6 Students from Ban-nong-seaw School, in the first semester of 2017 academic year. The research instruments were: (1) the Lesson Plans for Pratomsuksa 6 Students' creative writing ability, the students obtained the knowledge management by using concept map; (2) the Learning Achievement Test of development for Pratomsuksa 6 Students' creative writing, regarding to "Writing from the story, and Writing from imagination," and (3) the questionnaire of Pratomsuksa 6 Students' satisfaction on development of the learning activity for creative writing by using the concept map.

The research findings found that: (1) The efficiency of learning activity for Pratomsuksa 6 Students' creative writing by using the concept map, was = 85.04/82.08 as the specified criterion 80/80; (2) The effectiveness index the learning activity for Pratomsuksa 6 Students' creative writing by using the concept map, was =

0.7500; (3) The comparative findings of the students' pretest and posttest scores of creative writing ability by using the concept map, their posttest creative writing scores were significantly higher than the pretest scores at .05 level; and (4) Pratomsuksa 6 Students' satisfaction on learning for creative writing by using the concept map, was in "The Highest" level.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสัน จุมปาแฝด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร และ อาจารย์ ดร.ธัญลักษณ์ เขจรภักดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนเสียสละเวลาในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ดร.สุชาติ วิริยะ นางสาวทิพย์วารี สงนอก และ นางธัญญา ตรงดี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขอขอบคุณนายอนุพล มาตย์นอก ผู้อำนวยการโรงเรียน นางสาวเพชรวรรณ พิมพ์ศรี รองผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูโรงเรียน บ้านหนองเสี้ยว ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ที่ให้ความร่วมมือผู้วิจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา และครูบาอาจารย์อันเป็นที่พึงให้ผู้วิจัยมีสมาธิและสติปัญญา นำมาสู่ความสำเร็จในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย บิดามารดา ครูอาจารย์ เพื่อนร่วมงานและผู้มีพระคุณ ที่ให้การสนับสนุนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และ สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ในปัจจุบันการเรียนภาษาไทยมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งกำหนดสาระการเรียนรู้เป็นสาระที่ 2 มีมาตรฐานการเรียนรู้ ท.2.1 ที่กำหนดไว้ว่า ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพและได้กำหนดให้เรียนรู้การเขียนเกี่ยวกับ การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงาน จากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, น.1-3)

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน กลุ่มสาระภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มุ่งส่งเสริมทั้ง 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องใช้ภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.37) การเขียนนับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร เพราะการดำรงชีวิตในยุคของการติดต่อสื่อสารอย่างไร้พรมแดน ในปัจจุบันทุกคนต้องก้าวทันต่อ

การเปลี่ยนแปลงและข่าวสารการพัฒนาความสามารถในการติดต่อสื่อสารของคน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการเขียนจึงเป็นการแสดงออกถึงหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นประจักษ์พยานที่เชื่อถือได้และเป็นการบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2532, น.45) ทั้งนี้ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น การสื่อสารด้วยการเขียนเป็นทักษะที่ยากและสลับซับซ้อน ทั้งในเรื่องของการใช้ภาษา การเรียบเรียง การลำดับความคิด แต่เป็นทักษะสำคัญที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน ด้วยความสำคัญของทักษะการเขียนนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดประเด็นในการเขียนสื่อสารเป็นตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความเหมาะสมสำหรับวัย โดยทักษะการเขียนเป็นทักษะสำคัญที่ต้องให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทุกชั้นปีของระดับประถมศึกษา (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2552, น.1-4)

แม้ว่าการอ่านออกเขียนได้มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนไทยมากเพียงใดก็ตาม มีข้อมูลชี้ชัดว่าการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น เห็นได้จากการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test : NT) ระดับประเทศในปีการศึกษา 2558-2559 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.64 และ 51.00 และจากผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ระดับประเทศ ในปีการศึกษา 2559 จำแนกตามสังกัด ปรากฏว่าโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.26 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพต่ำที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดคือ ร้อยละ 50 (สำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2559) และเมื่อศึกษารายละเอียดแล้วพบว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่นักเรียนมีคะแนนต่ำที่สุดอันดับสุดท้าย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาและสรุปภาพและสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยยังไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพด้านการอ่านและการเขียนไปถึงขีดความสามารถสูงสุด ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุสองประการคือ ประการแรก เกิดจากตัวครูที่ยังคงจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ใช้สื่อการเรียนการสอนน้อยมาก รวมทั้งการวัดประเมินผลที่เน้นในด้านความรู้ ความจำ ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำรูปแบบการเรียนการสอนหรือเทคนิคใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน ประการที่สอง เกิดจากตัวนักเรียนพบว่า นักเรียนเบื่อหน่ายไม่ยอมเรียนไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนใจทักษะการเขียน เพราะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย รวมทั้งขาดความตระหนักในความสำคัญของการอ่านการเขียนภาษาไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550, น.1)

การศึกษางานวิจัยพบว่า ปัญหาในเรื่องที่เด็กเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีความเปื้อนหนายในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และครูก็สอนโดยเน้นการจำมากกว่าเน้นด้านความคิดสร้างสรรค์และขาดการส่งเสริมด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวย เป็นเหตุให้เด็กคิดว่าการเขียนเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก (ปณัฎดา บุญเสนาะ, 2551, น.31-33) ดังผลการศึกษาของวรวิณี โสมิตรประยูร (2547, น.7) กล่าวว่า “การฝึกฝนการเขียนและการคิด จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนเขียนสร้างสรรค์ได้ดี แต่เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุดในจำนวน 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการพัฒนาการเขียน เพราะจากการวิจัย หลาย ๆ เรื่องและตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก พบว่า เด็กวัยนี้เป็นช่วงที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีความสนใจและมีจินตนาการในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (นิจ จันทรมล, ม.ป.ป., น.85) แบบฝึกทักษะเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ลักษณะของแบบฝึกที่ดี และหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าความสามารถพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้ตรงตาม ความต้องการ (ปณัฎดา บุญเสนาะ, 2551, น.44) การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีความสำคัญ และมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและผู้สอน ทั้งยังมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน เช่น ทำให้นักเรียน มีโอกาสให้เด็กได้แสดงแนวคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่เคยผ่านมาตามความสนใจและ ความต้องการของเด็กเอง เป็นการพัฒนาทั้งทักษะความคิด ความรู้สึก จินตนาการ สติปัญญา การแสดงออกทางอารมณ์และสังคม รวมถึงทักษะการเขียน ฉะนั้น ในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องส่งเสริม และหาเทคนิควิธีการที่หลากหลายแปลกใหม่ที่ น่าสนใจ มากกระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (สมจิตร ศรีสุข, 2550, น.26)

โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) มีข้อเสนอแนะในมาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาควรได้รับการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ โดยสถานศึกษาควรมีการดำเนินอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องในการประเมินผล การพัฒนาผู้เรียน ข้อเสนอแนะในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรได้รับการส่งเสริมความสามารถในการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ให้มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ขีดจำกัดล่าง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2557, น.57)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจนำลักษณะเด่นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมาใช้ในการพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ซึ่งคาดว่าจะการให้ความช่วยเหลือหรือคอยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ จะช่วยเสริมศักยภาพให้นักเรียนมีประสบการณ์การเขียนที่สร้างสรรค์อย่างหลากหลาย ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาความสามารถทางการเขียนและช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสองห้องเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 24 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 24 คน รวมจำนวน 48 คน โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้อง ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

ตัวแปรตาม คือ

1. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ป.6/8 เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 3.1 การแต่งประโยค/เรื่องจากคำ
- 3.2 การเขียนบรรยายภาพ
- 3.3 การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
4. ขอบเขตระยะเวลา
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง ความสามารถในการเขียนเรื่องที่มีลักษณะแปลกใหม่เป็นการประมวลความรู้ ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของนักเรียนโดยการถ่ายทอดจากประสบการณ์ออกมาเป็นการเขียนประโยค/เรื่องจากคำ การเขียนบรรยายภาพ และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

“แผนผังความคิด” หมายถึง การเรียบเรียงความคิด ความเข้าใจที่ได้รับจากการฟัง การดู และการอ่าน โดยนำสาระสำคัญแต่ละประเด็นมาลงในแผนภาพที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย ๆ เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย นำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน เป็นการจัดระเบียบความคิด สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้แผนผังความคิดแบบกิ่งไม้ แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม และแผนผังความคิดแบบก้างปลา เพื่อนำไปใช้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

“กิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด” หมายถึง การจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้แผนผังความคิด ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป และขั้นที่ 4 ประเมินผล

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ คือ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ส่งเสริมความสนใจและกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน คือ การให้ผู้เรียนได้ดึงเอาความรู้เดิมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ นำออกมาใช้สร้างความรู้ ความเข้าใจกับสารสนเทศใหม่ที่ได้รับ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป คือ การให้ผู้เรียนได้สรุปและทบทวนความรู้ที่ได้รับว่าเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่อย่างไร จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร มีการจัดกระทำข้อมูลโดยอาศัยทักษะการคิดแบบใช้แผนผังความคิด

ขั้นที่ 4 ประเมินผล คือ การให้ครูผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนเพื่อซ่อมเสริมหรือดำเนินการปรับปรุงแก้ไข การเรียนรู้ของผู้เรียน

“ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งเป็นร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้ระหว่างเรียน จากการประเมินการทดสอบย่อยท้ายแผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยคำนวณจากร้อยละ ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน ซึ่งจะต้องได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

“ดัชนีประสิทธิผล” หมายถึง ค่าคะแนนที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

“ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง ผลคะแนนสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

“ความพึงพอใจของนักเรียน” หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกเชิงบวกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด วัดได้

จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยใช้แนวความคิดของชวลิต ชูกำแหง

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด

1.6.2 โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหรือวิจัยต่อสำหรับครูผู้สอนและผู้สนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดไปพัฒนาด้านการเรียนรู้ต่อไป

1.6.3 ครูได้ใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่น หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นสำหรับครูผู้สอนและผู้สนใจต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. แผนผังความคิด
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ประสิทธิภาพ
6. ดัชนีประสิทธิผล
7. ความพึงพอใจ
8. บริบทของโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในที่นี้ได้กล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.4-39)

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิด กับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

- 2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้
- 2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 2.1.5.7 รักความเป็นไทย
- 2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

2.1.6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.18) กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางสำหรับ สาระที่ 2 การเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และ ครึ่ง บรรทัด	<ul style="list-style-type: none"> • การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและ ครึ่ง บรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย
2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และ เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนสื่อสาร เช่น <ul style="list-style-type: none"> - คำขวัญ - คำอวยพร - ประกาศ
3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิด
4. เขียนเรียงความ	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนเรียงความ
5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัยสุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
6. เขียนจดหมายส่วนตัว	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนจดหมายส่วนตัว <ul style="list-style-type: none"> - จดหมายขอโทษ - จดหมายแสดงความขอบคุณ

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<ul style="list-style-type: none"> - จดหมายแสดงความเห็นใจ - จดหมายแสดงความยินดี
7. กรอกแบบรายการต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> • การกรอกแบบรายการ - แบบคำร้องต่าง ๆ - ใบสมัครศึกษาต่อ - แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณีย์ภัณฑ์
8. เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์	<ul style="list-style-type: none"> • การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
9. มีมารยาทในการเขียน	<ul style="list-style-type: none"> • มารยาทในการเขียน

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นภาษาประจำชาติไทย หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย และมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งการเขียน ก็เป็นวิธีการสื่อสารวิธีหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความคิดของบุคคลออกมาเป็นภาษาเขียน เป็นการประมวลความรู้ ความรู้สึกรู้สีกคิด และจินตนาการ โดยใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนมาเชื่อมโยงความคิด เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้ รับรู้ ด้วยภาษาที่เหมาะสม สละสลวย แต่จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีข้อบกพร่องอีกมากเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนคำจากภาพ เขียนเรื่องจากภาพ เขียนตามจินตนาการ มักจะพบข้อสังเกตคือ เขียนบรรยายไม่เป็นเรื่องราว ขาดความเชื่อมโยง เขียนไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนไม่สื่อความหมาย ใช้ภาษาไม่สละสลวย เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง เป็นต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะของผู้เรียนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนบรรยายสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ตามลำดับขั้นตอน และการเขียนเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้ มาเป็นเนื้อหาในการวิจัย

2.2 การเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

2.2.1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.1.1 ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนนอกจากจะเขียนได้หลายแบบแล้ว ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน จึงมีผู้ให้ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2546, น.187) อธิบายความหมายเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียน โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ และจินตนาการในการเขียนเรียงความ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย และบทร้อยกรอง ซึ่งผู้เขียนจะต้องมีความคิดดี มีจินตนาการดี มีประมวลคำหลากหลาย สามารถนำคำ มาใช้ในการเขียนและใช้สำนวนสละสลวย

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น.4) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ (2546, น.4-5) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนแสดงความรู้สึก ความคิด หรือความรู้สึกออกมาให้น่าสนใจหรือ ความแปลกใหม่ ให้แนวคิดใหม่ ซึ่งยังไม่เคยปรากฏมาก่อน ขณะเดียวกันควรมีลักษณะเป็นไป เพื่อความดีงามของมนุษยชาติ เสริมสร้างสังคม จริยธรรม สนุกสนานและพัฒนาการ ทางความคิดลุ่มลึก มีศิลปะ กลมกลืนและสมจริง

สิริฎากร สดแสงจันทร์ (2547, น.16) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนออกมาจากความรู้สึกนึกคิด จากจิตใจและจากจินตนาการความรู้สึกที่อิสระที่จะเขียนโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์จากการเรียนรู้เดิมสร้างสรรค์ออกมาเป็นภาษาเขียน แล้วขัดเกลาอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทหรือเนื้อหาที่แสดงออกมาโดยไม่ลอกเลียนผู้อื่น

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2548, น.3) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียนในลักษณะที่คล้ายกัน

พรเพ็ญ ปลีกกล้า (2557, น.15-16) ได้สรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การแต่งเรื่องตามความคิด ตามจินตนาการของตนเองที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร เป็นภาษาที่สละสลวยทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดทางอารมณ์ ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบและกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนเรื่องที่มีลักษณะแปลกใหม่ เป็นการประมวลความรู้ ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของนักเรียนโดยถ่ายทอดจากประสบการณ์ออกมา เป็นการเขียนประโยค/เรื่องจากคำ การเขียนบรรยายภาพ และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

2.2.1.2 ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ควรฝึกให้เด็ก จึงจะทำให้มีประสิทธิภาพในการเขียนสูงขึ้น และเปิดโอกาส ให้เด็กมีอิสระในการคิดได้อย่างเสรีมากยิ่งขึ้น ดังนั้นกวีวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

เบญจมาศ คุมทรัพย์ (2550, น.34) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ นอกจาก จะเป็น การฝึกทักษะการเขียนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ที่ต้องการสูงสุด แล้วยังเป็นการฝึกการคิด เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนา คุณภาพของทรัพยากรบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย และยังเป็นวิธีการที่จะ ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงความ แตกต่างของผู้เรียน ช่วยให้เกิดความคุ้นเคย และเข้าใจในตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพราะจากงาน เขียนจะแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ของผู้เรียน

สมพิศ คงทรง (2549, น.46) ได้กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือ ที่ สามารถพัฒนาเด็กให้มีจินตนาการ แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดในทางสร้างสรรค์ทางภาษาเป็นการ ระบายอารมณ์ตามธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็ก เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและ เกิดความชื่นชมใน ศิลปะ ชาบซึ่งในการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกในด้านต่าง ๆ

ถวัลย์ มาตจรัส (2546, น.5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน เชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต
 - 1.1 เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสารให้ ทันโลก
ทันเหตุการณ์
 - 1.2 เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน
นักเขียนบท
 - 1.3 เกิดการสืบสานรากเหง้าทางวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การ
เขียน การแสดง ซึ่งเป็นทั้งสาระและความบันเทิง
2. ความสำคัญต่อบุคคล
 - 2.1 พัฒนามองชิวขาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

2.2 ทำให้เกิดภูมิปัญญา (Wisdom) ด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง อาทิ ด้านภาษา ด้านเหตุผล ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

3. ความสำคัญต่อสังคม

3.1 เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และระหว่างสังคมต่อสังคม

3.2 เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร

3.3 เป็นการจุดประกายความคิด ความฝัน และจินตนาการผ่าน การนำเสนอในรูปแบบเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกิดสาระ ทางวิชาการซึ่งเป็น ส่วนของควมามีเหตุมีผล (การใช้สมองทางซีกซ้าย) อย่างสมดุล

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้น การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีที่ทำให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด มีจินตนาการ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียน รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน สามารถแสดงออกทางการเขียนตามธรรมชาติของเด็ก นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน เป็นรายบุคคล

2.2.1.3 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เบญจมาศ คุ่มทรัพย์ (2550, น.32) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดออกมาอย่างสร้างสรรค์และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น

2. ประสบการณ์ที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันจะช่วยพัฒนาการเขียนมากกว่าให้เขียนแต่เพียงอย่างเดียว

3. ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากที่ผู้สอนให้

4. เพื่อให้เข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ดนตรี

วรรณิ โสมประยูร (2548, น.141) ให้ความมุ่งหมายของการเขียนมีหลายประการ ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษร ให้เป็นระเบียบชัดเจน และอ่านเข้าใจง่าย

2. เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควรแก่วัย

3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธีเขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้รวดเร็ว

4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดีมีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจดบันทึก สรุป ย่อและใจความ เรื่องที่อ่านหรือฟังได้

6. เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้สึกนึกคิดเป็น เรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง

7. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำและเลือกเฟ้นถ้อยคำ หรือสำนวนโวหารให้ถูกต้อง ตามหลักภาษาและสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ

8. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

9. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและมีความถนัด

10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบ อาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่น ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 4-5) ให้จุดประสงค์ของการเขียนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. การเขียนเพื่ออธิบาย เป็นการเขียนเพื่อให้อ่านเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจนสิ่งที่ จะ อธิบายนั้นคืออะไรเป็นอย่างไร เช่น การอธิบายการตอนกิ่งไม้

2. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เป็นการเขียนเล่า บอกเรื่องราวต่าง ๆ ให้เข้าใจเช่นการ เขียนเล่าประวัติการเขียนเล่าเหตุการณ์การเขียนเล่าประสบการณ์ชีวิต

3. การเขียนเพื่อประกาศแจ้งความ เชิญชวน เช่น การเขียนประกาศของทาง ราชการการเขียนบัตรเชิญเนื่องในโอกาสต่าง ๆ

4. การเขียนเพื่อชักจูงใจ เช่น การเขียนโฆษณาหาเสียงการเขียนเพื่อโฆษณาสินค้า

5. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นและแนะนำ เช่น การเขียนเพื่อแนะนำแสดง ความคิดใหม่ๆ การเขียนแสดงเหตุผลโต้แย้ง

6. การเขียนเพื่อการวิเคราะห์ เช่น การเขียนวิเคราะห์ข่าว

7. การเขียนเพื่อการวิจารณ์ เช่น การวิจารณ์บทความ บทละคร

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิด และจินตนาการดังกล่าวผ่านการ เขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.1.4 ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียน คือ วิธีการสื่อความหมายที่เป็นผลผลิตทางความคิดจากความรู้และ ประสบการณ์ของผู้เขียน ผ่านลายลักษณ์อักษร ดังที่ ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ (2536, น.134-135) ได้จำแนกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ร้อยแก้ว คือ การเรียงความ สื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติ ฉันทลักษณ์ ความหมายทั่วไป หมายถึง การเขียนสารคดีและบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือ หมายถึง การเลือกสรร ถ้อยคำ สำนวนโวหาร มาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัด ใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรจโรจใจ มีความงดงามของถ้อยคำที่เรียง ร้อยวิจิตรบรรจง เสมอด้วยแก้วอันงามมาเรียงร้อยกันไว้ในลีลาการแต่งและสำนวนภาษา มีความงาม ในรูป งามในเรื่อง และงามในท่วงท่าทำนองการเขียน

2. ร้อยกรอง คำประพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียก วรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะโบราณ เรียกว่า “คำกานท์” หรือกวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ขึ้น ตามลักษณะคำประพันธ์ ที่บัญญัติไว้ในคำ ประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลินสบายใจต่าง ๆ ที่ ผู้ประพันธ์ร้อยกลั่นกรองออกมาอย่างประณีตวิจิตรบรรจงและไพเราะด้วยสัมผัสสัมผัสตาม จังหวะ วรรคตอนที่กำหนดในลักษณะคำประพันธ์นั้น ๆ

วรรณิ โสມประยูร (2547, น.139) ได้นำเสนอประเภทของการเขียนที่แบ่งตามลักษณะ และจุดมุ่งหมายไว้หลายประเภท เช่น การเขียนบรรยายสิ่งที่พบเห็น การเขียนเล่าประสบการณ์ การเขียนแสดงความต้องการ การเขียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

อารี พันธุ์มณี (2547, น.130-131) ได้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ไว้ในวิชาภาษาไทย หลายแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมเขียนเรื่องจากภาพ
2. กิจกรรมเขียนเรื่องต่อจากข้อความที่ให้มา และตั้งชื่อเรื่องที่เขียน
3. กิจกรรมเขียนประโยคอธิบายภาพ
4. กิจกรรมเขียนแสดงความคิดเห็น อภิปรายข่าวที่ได้อ่าน
5. เขียนนิทานโดยใช้คำที่กำหนดมา
6. เขียนคำใหม่ให้มีลักษณะร่วมเหมือนคำที่ให้มาและเป็นคำที่มีความหมาย
7. นำคำที่กำหนดให้มาแต่งประโยคให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. เขียนคำให้คล้องจองกับคำที่ให้มา
9. เขียนคำใหม่ให้ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะแรกของคำที่กำหนดและเป็นคำที่มีความหมาย
10. เขียนแสดงความรู้สึกจากแผนที่ได้มา
11. กิจกรรมทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีทั้งงานเขียนประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งสามารถนำไปเขียนกับงานได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้งานเขียนประเภทร้อยแก้ว เพื่อให้สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2.1.5 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรณีการ ตีแสก (2548, น.29) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามี 3 ประการ คือ

1. มีจินตนาการหรือความคิดคำนึง คือ ผู้เขียนจะต้องสร้างจินตนาการให้เกิดภาพในใจของผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน
2. สำนวนภาษาดี คือ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและรูปประโยค ที่เหมาะสม มีท่วงทำนองในการเขียนดี
3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้ว ยังก่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ที่ประเทืองสติปัญญาด้วย

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2538, น.15) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า มีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ความจริงใจ ผู้เขียนต้องค้นหาและเขียนในสิ่งที่ตนคิดและสนใจจริง ๆ หากงานเขียนใดขาดความจริงใจ จะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไป
2. อารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีนั้นเน้นการเสนอจินตนาการ ทักษะคิดและอารมณ์ ความรู้สึกมากกว่าการบรรยายข้อเท็จจริง
3. ความคิดริเริ่ม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยความคิดริเริ่มแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ ๆ โดยไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น
4. การสร้างประสบการณ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบและสร้างพื้นฐานความคิดในการเขียน แล้วถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดนั้นไปสู่ผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความคิดและได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านงานเขียนนั้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ความคิดที่มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ จินตนาการหรือความคิดที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาที่มีคุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา จึงจะเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

2.2.1.6 ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก ดังที่ Bum, Broman and low (1974, p.189-195, อ้างถึงใน บุญเดือน คุสุวรรณ, 2547, น.18) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณค่าต่อผู้สอน คือ เป็นวิธีการที่จะ ช่วยให้ผู้สอนได้รับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ของผู้เรียน ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความคุ้นเคยและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย

นอกจากนี้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งในด้านอารมณ์ สังคม ความคิดและสติปัญญา ดังคำกล่าวของ Broman and low (1974, p.189-192, อ้างถึงใน บุญเดือน คุสุวรรณ, 2547, น.18) คือ ในด้านอารมณ์ การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะได้เขียนในสิ่ง ที่ตนสนใจอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความพึงพอใจในผลงานและวิชาการเขียนมากขึ้น ในด้านสังคมการ เขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น มีความภูมิใจในตนเองและในขณะเดียวกันก็ยอมรับความคิดของผู้อื่น เนื่องจากกิจกรรมการเขียนจะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ส่วนในด้านความคิดและสติปัญญาการเขียนเชิง สร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดที่มีต่อสิ่งที่พบเห็น เป็นการฝึกผู้เรียนใช้ความสังเกตธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความคิดและสติปัญญา

ดังนั้น สรุปได้ว่า การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียน เพราะช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด สติปัญญา การใช้ภาษา ตลอดจนช่วยให้ ได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยผ่านงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง

2.2.1.7 ลำดับขั้นในการฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งละเอียดอ่อน ซึ่ง กรรณิการ์ ต๊ะแสง (2548, น.42) ได้สรุปเกี่ยวกับขั้นตอนในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เสนอตามลำดับนั้น ลำดับแรก ต้องสร้างความสนใจก่อน ต่อจากนั้นผู้เรียนแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์และฝึกเขียน จากนั้นจึงมีการ แลกเปลี่ยนงานกันตรวจเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องให้งานเขียนถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชื่นนำ เป็นการสร้างความสนใจหรือการจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียน อยากเขียน โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้แนวคิดที่ หลากหลาย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอนหรือขั้นปฏิบัติจริง ดำเนินการสอนโดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อ ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด จินตนาการ ครูเป็นผู้คอยให้กำลังใจและให้คำแนะนำ อย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการสรุปความคิดรวบยอดของกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึง การประเมิน ปรับปรุงแก้ไขผลงาน

2.2.1.8 ปัจจัยและรูปแบบในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรรณิการ์ ต๊ะแสง (2548, น.32) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา สรุปได้ ดังนี้

1. การเขียนเป็นเรื่องราวการจัดหมู่เขียนเรื่องบนกระดานกำหนดคำ ข้อความ ประโยค ภาพ ชื่อเรื่อง นิทาน สิ่งของ แล้วนำไปเขียนเรื่องราว
2. การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดตามความต้องการและจินตนาการ
3. การเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง
4. การเขียนคำโฆษณา คำขวัญและคำอวยพรจากสิ่งที่กำหนดให้ เขียนตามความพอใจ
5. การเขียนกลอน คือ ให้เขียนกลอนบรรยายภาพหรือเขียนนิทานคำกลอนสั้น ๆ
6. การเขียนเพื่อการแสดง
7. การเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสาร

บังอร พุ่มสะอาด และคณะ (2546, น.13) ได้กล่าวถึง สิ่งร่ำที่ จะช่วยให้นักเรียนเขียนสร้างสรรค์ได้ดี มีหลายชนิด ได้แก่

1. ภาพที่ใช้ไม่ควรบอกเรื่องราวทุกอย่าง ควรเป็นภาพที่ไม่จบในตัว
2. การตั้งชื่อเรื่องให้เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนที่คิดไม่ออกว่าจะเริ่มต้นอย่างไร
3. เรื่องที่ยังไม่จบ ให้นักเรียนเล่าต่อ
4. ให้นักเรียนบรรยายตัวละครที่นักเรียนชอบ
5. ของจริงที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ปากกา รถ คน
6. สัญลักษณ์ เครื่องหมายต่าง ๆ
7. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
8. การเล่าเรื่องโดยให้เด็กเล่าแล้วให้ครูเขียน
9. นิทานพื้นเมือง ครูหรือนักเรียนเล่าให้นักเรียนเขียน
10. หนังสือประเภทต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีความสำคัญมากในการจัดกิจกรรมการสอนเขียน เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนอยาก رؤ้อยากเห็นหรือ เกิดจินตนาการและ สนุกสนานในการเขียน และเป็นการช่วยพัฒนาสติปัญญาได้เป็นอย่างดี

2.2.1.9 หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์จากกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทำงานของสมองอย่างเป็นขั้นตอน และสามารถคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งมี ผู้เสนอแนวทางการสอนโดยใช้กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

สมพิศ คงทรง (2549, น.52) ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงในการสอนเรียงความ คือ

1. เรื่องใดก็ตามที่จะให้เด็กเขียนควรเป็นเรื่องที่เด็กสนใจและมีความรู้พอ ที่จะเขียน
2. การใช้อุปกรณ์การเรียนจะช่วยให้การเขียนเรียงความของเด็กมีชีวิตจิตใจขึ้น
3. การให้งานเด็ก ครูควรคำนึงถึงความสามารถตามวัยของเด็ก ไม่ควรตั้งมาตรฐาน

ไว้สูงจนเกินไป

4. วิธีช่วยให้เด็กเกิดความคิดที่จะเขียนหรือรู้จักส่วนต่าง ๆ เพื่อนำมาเขียน เน้นวิธีที่สำคัญมากกว่าความสำเร็จในงานเขียน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547, น.5-8) ได้เสนอแนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์ตามหลักของ เฮย์เดน (Hayden) ไว้ดังนี้

1. ครูมีบุคลิกที่สร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ ครูควรจะเป็นผู้มีบุคลิกของการเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย

- 1.1 จัดหากิจกรรมเร้าใจใหม่
- 1.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้านต่าง ๆ
- 1.3 รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- 1.4 ใช้คำถามทำให้เกิดคำตอบหลาย ๆ อย่าง
- 1.5 กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น
- 1.6 ชมเชยและให้กำลังใจ
- 1.7 มีประชาธิปไตยในการสอน

2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ การจัดบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจให้เด็กรักการเขียนสร้างสรรค์นั้นครูทำได้โดยไม่ให้บรรยากาศในการทำงานเคร่งเครียดเกินไป เพื่อเด็กจะได้ทำงานด้วยความสนใจ เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อหน่าย กิจกรรมที่ใช้ควรให้เกิดความสนุกสนานอยากที่จะเรียน

3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว การเขียนจากสิ่งใกล้ตัวเด็ก นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่เขา มีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ

สิ่งใกล้ตัวเด็กที่จะนำมาอาจเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เขามีประสบการณ์มา

4. ยั่วยุให้มีความคิดแตกฉาน ผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะต้องมีบุคลิกที่มีความฉับไวที่จะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ สามารถมองเห็นปัญหา และมีความว่องไวที่จะแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ตลอดจนถึงรู้จักการหาทาง ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การจัดกิจกรรมสำหรับการเขียนสร้างสรรค์ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระด้วยความคิดริเริ่มของตน สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายทาง

5. สนุกสนานในการเขียน การสอนการเขียนสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนก็ควรจะต้องจัดการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของเขาได้อย่างเต็มที่ จะช่วยให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจรักการเขียน

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ หลายคนมักคิดกันว่า ผู้ที่เขียนนั้นเป็นผู้ที่มีพรสวรรค์ที่จะทำให้อ่านมีความชื่นชมต่อผลงานของตน แต่ผู้ที่ไม่มีความพรสวรรค์ในการเขียนก็สามารถแสวงหาความสำเร็จที่จะเขียนได้ ถ้าผู้นั้นมีแนวทางในการปฏิบัติให้ถูกต้องที่จะนำเอาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเขียนมาใช้ให้ถูกต้อง ตลอดจนถึงหมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญชำนาญ ทั้งนี้ เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะของการส่งภาษา ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อย ๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น ก็จะช่วยพัฒนาในการเขียนได้

กาญจนา จันทะดวง (2543, น.6-9) การสอนเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ หรือเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ ก่อนที่ครูผู้สอนจะลงมือปฏิบัติการสอนนั้น ควรจะต้องศึกษาหลักการสำคัญในการสอนเสียก่อน เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนได้มีแนวทางในการสอนชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถทำให้การสอนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแม่นยำในเนื้อหามากยิ่งขึ้น สำหรับหลักสำคัญในการสอน มีดังนี้

1. สอนจากง่ายไปหายาก
2. สอนกับเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ
4. สอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
5. สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหาสิ่งที่เป็นนามธรรม
6. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว

7. สอนโดยใช้ตัวอย่างสรุปไปสู่การสรุปเป็นกฎเกณฑ์
8. สอนโดยให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
9. สอนโดยฝึกสังเกตและพิจารณา
10. สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร
11. สอนจากความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่
12. สอนให้น่าสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน

จากกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ของแต่ละทฤษฎีได้ให้คำอธิบายที่สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์นั้นส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้น และผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ก็มีลักษณะเป็นขั้นๆ ที่ผลผลิตจะอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับการใช้ทักษะและความสามารถในการคิดของบุคคล

2.2.1.10 การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การวัดและประเมินผลเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งที่ประเมินผลได้ยาก หากเครื่องมือที่นำมาใช้วัดและประเมินผลนั้นขาดประสิทธิภาพ ใช้ได้ไม่แน่นอน ขาดความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงตรง ก็จะทำให้ผลการประเมินที่ได้ผิดพลาดไปด้วย

สมพิศ คงทรง (2549, น.53) กล่าวถึงเกณฑ์การตรวจเรียงความพิจารณา ได้ครอบคลุมในเรื่อง ต่อไปนี้

1. ด้านการสื่อความให้พิจารณาจากเรื่อง
 - 1.1 สามารถเขียนให้ผู้อ่านทราบเนื้อหาสาระและความคิด
 - 1.2 เขียนได้ตรงกับชื่อเรื่องหรือภาพ
 - 1.3 เนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่อง
2. การใช้ภาษาให้พิจารณาในเรื่อง
 - 2.1 เขียนสะกดคำถูกต้อง
 - 2.2 ใช้คำสุภาพเหมาะสม โดยใช้ภาษาเขียนที่เป็นแบบแผน
 - 2.3 ไม่ใช้คำซ้ำ คำฟุ่มเฟือย
 - 2.4 ผูกประโยคให้ได้ความหมาย
 - 2.5 ใช้คำต่าง ๆ ถูกต้องเหมาะสม
 - 2.6 ไม่เขียนฉีกคำ ตกคำ
 - 2.7 ไม่เขียนเพิ่มหรือลดพยางค์
 - 2.8 ไม่เขียนตัวเลขผสมกับตัวอักษร

2.9 ใช้คำเชื่อมความ เว้นวรรคตอน และใช้เครื่องหมายวรรคตอน ได้ถูกต้อง
เหมาะสม

3. การลำดับความคิด ให้พิจารณาในเรื่องการลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังสัมพันธ์กัน ไม่
สับสนวุ่นวาย

4. ความคิดสร้างสรรค์ ให้พิจารณาในเรื่องมีข้อความชี้แนะ ชักชวน โน้มน้าว ให้
เห็นคุณค่า ประโยชน์ในสิ่งดีงาม หรือเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล

5. รูปแบบการเขียน จะต้องมีการทั้งคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
กรมวิชาการ (2546, น.35-39) ได้เสนอเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนการตัดสินผลงาน
นักเรียนในการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการประเมิน (Rubrics) การตัดสินผลงาน ของนักเรียน
ในการประเมินตามสภาพจริง ใช้การให้คะแนนที่เรียกว่า Rubrics เป็นการตอบคำถามว่านักเรียนทำ
อะไรได้สำเร็จ และระดับความสำเร็จในชั้นต่าง ๆ มีผลงานเป็นอย่างไร

Rubrics นี้จะระบุคุณภาพที่ครูต้องการให้นักเรียนกระทำ นักเรียนจะรู้ชัดเจนว่าครู
ต้องการทำอะไร และเขาจะต้องทำอะไร เพื่อจะได้คะแนนขึ้นมา วิธีกำหนดเกณฑ์ การประเมินมี 2
แบบ คือ

1. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic score) เป็นการให้ระดับ คะแนนเดียว
สำหรับงานนั้น เช่น การประเมินการเขียน จะได้รับคะแนนออกมาเป็นระดับคะแนนเดียว แต่จะ
บรรยายคุณภาพการเขียนทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

2. การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้าน ๆ (Analytic score) เป็นการแบ่งคะแนน
เป็นส่วน ๆ จากความสามารถที่ต้องปฏิบัติงาน หรือนำผลผลิตมาแจกแจงรายละเอียดออกเป็นด้าน
แต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมิน การเขียน การแบ่งดูด้าน จำนวนภาษา ความคิด
สร้างสรรค์ การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

การใช้ Rubrics ให้ประโยชน์ในแง่ของเครื่องมือการประเมิน และเป็นเครื่องมือการสอบ
ได้อีกด้วย การให้คะแนนแบบแยกออกเป็นด้าน ๆ (Analytic score) จะเกิดประโยชน์แก่ผู้สอน
มากกว่าการกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม ดังนี้

การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน (Rubrics) และการเขียนรายละเอียด การให้คะแนน
(Scoring rubrics) การประเมินผลงาน กระบวนการคุณลักษณะที่ทำให้เกิดความเที่ยงตรง จะต้อง
กำหนดลักษณะสำคัญ ๆ หรือตัวแปรสำคัญของสิ่งที่ประเมินให้ได้ นั่นคือ พยายามมองสิ่งที่
ประเมินทุกแง่มุม

การเขียนรายละเอียดการให้คะแนน (Scoring Rubrics) หรือให้ระดับคะแนนที่มีความชัดเจน ผู้ประเมินท่านใดอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน ให้คะแนนระดับเดียวกัน ยิ่งผู้ตรวจผลงานหลายคนเท่าไร อ่านแล้วเข้าใจตรงกันมาก แสดงถึงความเชื่อมั่นของเครื่องมือหรือความเชื่อมั่นในการให้คะแนนหรือระดับคะแนน จึงมีความสำคัญยิ่งรองลงมาจากข้อกำหนดประเด็นการประเมิน แต่ถ้าทั้งสองส่วน มีคุณภาพดังได้กล่าวมาแล้วก็จะทำให้ช่วยในการประเมินผลงาน กระบวนการคุณลักษณะมีคุณค่าที่เชื่อถือได้ การเขียนรายละเอียดการให้คะแนน ควรกำหนดเป็นลักษณะแยกรายละเอียดเป็นระดับ (Analytic scoring) โดยการกำหนดคุณลักษณะย่อยหรือตัวแปรย่อยของประเด็น การประเมิน การกำหนดคะแนนหรือระดับคะแนนนั้น อาจกำหนดให้แต่ละประเด็นมีน้ำหนักเท่ากันในแต่ละประเด็นก็ได้

เทคนิคการเขียนรายละเอียดการให้คะแนน (Scoring Rubrics)

การเขียนรายละเอียดการให้คะแนนหรือระดับคะแนนนั้น ควรเขียนเป็นการแยกระดับ (Analytic) เนื่องจากการให้น้ำหนัก (Weight) แต่ละประเด็นไม่เท่ากัน จะทำให้เกิดความยุติธรรม เพราะความสามารถของผู้เรียนในการสร้างชิ้นงานไม่เท่ากัน มีเทคนิคการเขียน ดังนี้

1. กำหนดรายละเอียดขั้นต่ำไว้ที่ระดับที่ 1 แล้วเพิ่มลักษณะที่สำคัญ ๆ สูงขึ้น มาที่ละระดับ ตัวอย่างเช่น งานเขียนมีประเด็นการประเมิน คือ เนื้อหา การใช้ภาษา การกำหนดรายละเอียด ถ้าแบ่งออกเป็น 4 ระดับ การกำหนดลักษณะย่อยหรือตัวแปรย่อยที่สำคัญให้ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1 เนื้อหา

1.1.1 สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

1.1.2 ลำดับเนื้อเรื่องชัดเจน

1.1.3 เรื่องน่าสนใจ

1.1.4 มีจินตนาการ

1.2 การใช้ภาษา

1.2.1 ผิดพลาดมากแต่พอสื่อความหมายได้

1.2.2 ถูกต้องส่วนมากและสื่อความหมายได้

1.2.3 ผิดพลาดน้อยเชื่อมโยงได้ดี

1.2.4 ถูกต้องเกือบทั้งหมด สละสลวย งดงาม

การเขียนรายละเอียดแต่ละระดับ โดยการนำลักษณะย่อยหรือตัวแปรย่อย มาจัดลำดับตามความสำคัญ เขียนตัวเลขกำกับไว้ แล้วนำตัวแปรต่าง ๆ มาเขียนบรรยาย (Descriptive) ให้ชัดเจนจากความสำคัญที่ต่ำสุด แล้วเพิ่มตัวแปรถัดไปแต่ละระดับ ดังนี้ เนื้อหา

ระดับ 1 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

ระดับ 2 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่อง ได้ชัดเจน

ไม่วกวน

ระดับ 3 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ลำดับเรื่องได้ชัดเจน ไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ

ระดับ 4 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ลำดับเรื่องได้ชัดเจน ไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ และอ่านแล้วเกิดจินตนาการ

2. กำหนดจุดอ่อนระดับต่ำสุดไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มความถูกต้องสูงขึ้น ทีละระดับ จากตัวอย่างสามารถนำเทคนิคมาเขียนในประเด็นการใช้ภาษาได้ ดังนี้ การใช้ภาษา

ระดับ 1 ภาษาผิดพลาดมากแต่พอสื่อความหมายได้

ระดับ 2 ภาษาถูกต้องส่วนมากและสื่อความหมายได้

ระดับ 3 ภาษาผิดพลาดน้อยเชื่อมโยงภาษาได้ดี

ระดับ 4 ภาษาถูกต้องเกือบทั้งหมด เป็นภาษาที่สละสลวย งดงาม

ในการเขียนรายละเอียดดังกล่าว แสดงเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative) แต่อาจเขียนเป็นเชิงปริมาณ ได้ดังนี้ การใช้ภาษา

ระดับ 1 ภาษาผิดพลาดไม่เกิน 50% แต่ยังสื่อความหมายได้

ระดับ 2 ภาษาถูกต้อง 50%-70% และยังสื่อความหมายได้

ระดับ 3 ภาษาถูกต้อง 70%-90% เชื่อมโยงภาษาได้ดี

ระดับ 4 ภาษาถูกต้อง 90%-100% เป็นภาษาที่สละสลวยงดงาม

การเขียนรายละเอียดการให้ระดับคะแนนแต่ละแบบ มีทั้งจุดเด่นและจุดอ่อน สำหรับเชิงคุณภาพมีจุดเด่น คือ ตัวแปรบางตัวไม่สามารถบรรยายเป็นเชิงปริมาณได้ เช่น ตัวแปรที่เป็นคุณศัพท์ ได้แก่ สวยงาม ดี สนุกสนาน เป็นต้น จุดอ่อน คือ การแปรผลเชิงคุณภาพออกมาไม่เท่ากัน สำหรับจุดเด่นของเชิงปริมาณเราสามารถนับเป็นแห่ง (Point) สัดส่วน เศษส่วน ร้อยละได้ แต่ก็ถูกโต้แย้งว่ามีจุดอ่อน คือ แต่ละแห่งมีน้ำหนักที่ผิดแตกต่างกัน ย่อมมีข้อแตกต่างในเรื่องน้ำหนักหรือความสำคัญ เป็นต้น ในการเขียนรายละเอียดจึงต้องพิจารณาตามความเหมาะสม พยายามให้เป็นปรนัย (Objective) มากที่สุด

3. กำหนดตัวแปรย่อยที่มีน้ำหนักเท่ากันทุกตัว และระบุว่าตัวแปรหายไปเท่าไร ระดับคะแนนก็ลดหลั่นลงตามลำดับ

จากข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความที่กล่าวมา สรุปได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การตรวจหรือตัวบ่งชี้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1. การวางโครงเรื่อง		
1.1 การเขียนคำนำ	2	
1.2 การเขียนสรุป	2	
1.3 การวางรูปแบบเรียงความ	1	
2. การเสนอรายละเอียด		
2.1 ความรู้ในเนื้อหา	3	
2.2 แนวความคิด	3	
2.3 การลำดับเรื่อง	2	
2.4 การมีเอกภาพของเรื่อง	2	
3. การใช้ภาษา		
3.1 การใช้ภาษา	2	
3.2 ตัวสะกด ตัวการันต์ เครื่องหมายวรรคตอน	2	
3.3 ความสะอาดเรียบร้อย	1	
รวม	20	

รายละเอียดในการพิจารณาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในการใช้คะแนนการเขียนเรียงความ

1. การวางโครงเรื่อง

1.1 การเขียนคำนำ หมายถึง การเขียนย่อหน้าแรก ซึ่งจะทำให้เรื่องที่กำหนด ให้นั้นน่าอ่าน น่าติดตาม อาจจะมีคำขวัญ สุภาษิต หรือการอธิบายชื่อเรื่อง การให้ความสำคัญการตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

1.1.1 เขียนนำอ่าน ชวนติดตาม มีคำขวัญ สุภาษิต คำคม ฯลฯ ให้ 2 คะแนน

1.1.2 อธิบายชื่อเรื่อง ให้ความสำคัญ แต่ไม่มีคำขวัญ สุภาษิต ให้ 1 คะแนน

1.1.3 ไม่มีคำนำ ให้ 0 คะแนน

1.2 การเขียนสรุป หมายถึง การเขียนย่อหน้าสุดท้าย ซึ่งให้ข้อคิด คติสอนใจ หรือชักชวน แนะนำ สั่งสอน อาจจะมีคำขวัญ คำคม สุภาษิต ฯลฯ การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

1.2.1 มีคติสอนใจ เน้นความสำคัญ ชักชวนแนะนำ สั่งสอน ให้ 2 คะแนน

1.2.2 ไม่มีคำขวัญ คติสอนใจ ให้ 1 คะแนน

1.2.3 ไม่มีการสรุป ให้ 0 คะแนน

1.3 การวางรูปแบบเรียงความ หมายถึง งานเขียนที่มีส่วนประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 1 คะแนน

1.3.1 มีครบทั้ง 4 ส่วน ให้ 1 คะแนน

1.3.2 ถ้ามีไม่ครบให้ 0 คะแนน

2. การเสนอรายละเอียดและแนวความคิด

2.1 ความรู้ในเนื้อหา หมายถึง การเขียนเนื้อหาที่มีขอบข่ายที่ครอบคลุม ชัดเจน และตรงกับชื่อเรื่องที่กำหนดให้ โดยมีหัวข้อสำคัญ เช่น ทำไม อย่างไร แนวปฏิบัติ อธิบาย ประโยชน์และโทษ ยกตัวอย่างประกอบ เป็นต้น การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

2.1.1 เขียนครอบคลุมเนื้อหาชัดเจนและตรงกับชื่อเรื่อง อย่างน้อย 3 หัวข้อ ให้ 3 คะแนน

2.1.2 มีหัวข้อสำคัญให้ 2 คะแนน

2.1.3 มี 1 หัวข้อสำคัญ ให้ 1 คะแนน

2.1.4 ไม่มีหัวข้อสำคัญ ให้ 0 คะแนน

2.2 แนวความคิด หมายถึง การเขียนเพื่อแสดงความเข้าใจในเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น คิดหาเหตุผล คิดแก้ปัญหา หรือให้ข้อคิดต่าง ๆ การตรวจ ให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

2.2.1 เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างน้อย 3 ประเด็น ให้ 3 คะแนน

2.2.2 เขียนแสดงความคิดเห็น 2 ประเด็น ให้ 2 คะแนน

2.2.3 เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น 1 ประเด็น ให้ 1 คะแนน

2.3 การลำดับเรื่อง หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาอย่างต่อเนื่องไม่สับสน วากวน การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2.3.1 ลำดับเรื่องถูกต้องทุกประการ ให้ 2 คะแนน

2.3.2 ลำดับเรื่องสับสนในบางตอน ให้ 1 คะแนน

2.3.3 ลำดับเรื่องสับสนมาก ให้ 0 คะแนน

2.4 ความเป็นเอกภาพของเรื่อง หมายถึง การเขียนเป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่เขียนออกนอกเรื่องไปจากขอบเขตของเรื่องที่กำหนด การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2.4.1 เนื้อหาทั้งหมดอยู่ในขอบเขตของเรื่องและหัวข้อที่กำหนด ให้ 2 คะแนน

2.4.2 เนื้อหาบางส่วนอยู่นอกขอบเขตของเรื่องและหัวข้อที่กำหนด ให้ 2 คะแนน

2.4.3 เนื้อหาทั้งหมดอยู่นอกขอบเขตของเรื่อง และไม่เป็นเรื่องราวเดียวกันให้ 0 คะแนน

3. การใช้ภาษา

3.1 การใช้ภาษา หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการของการเขียนภาษาไทย โดยคำนึงถึง การใช้ถ้อยคำ ประโยค การให้ความหมายของคำ ประโยคถูกต้อง ตามหลักการและเหตุผล การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

3.1.1 ใช้สำนวนได้ถูกต้องเกิน 80% ของข้อความทั้งหมด ให้ 2 คะแนน

3.1.2 ใช้สำนวนถ้อยคำในช่วง 50%-70% ให้ 1 คะแนน

3.1.3 ใช้สำนวนถ้อยคำผิดมากกว่า 50% ให้ 0 คะแนน

3.2 ตัวสะกด การันต์ เครื่องหมายวรรคตอน หมายถึง การเขียนตัวสะกด การันต์ได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 2 คะแนน

3.2.1 เขียนตัวสะกด การันต์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง 80% ให้ 2 คะแนน

3.2.2 เขียนตัวสะกด การันต์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง 70% ให้ 2 คะแนน

3.2.3 เขียนผิดมากกว่า 50% ให้ 0 คะแนน

3.3 ความสะอาดเรียบร้อย หมายถึง ความสะอาดเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งคำนึงถึงงานเขียน ตัวหนังสือไม่ชัดเจน อ่านยาก เขียนสกปรก การเว้นระยะช่องไฟ การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 1 คะแนน

3.3.1 สะอาดเรียบร้อยเกิน 80% ให้ 1 คะแนน

3.3.2 สะอาดเรียบร้อยไม่ถึง 50% ให้ 0 คะแนน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546, น.223-240) ได้ให้ความหมายการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้และสภาพของผู้เรียนมากที่สุด โดยพิจารณาจากการกระทำ การลงมือปฏิบัติจริง การผลิตผลงานจากกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น เครื่องมือที่นำมาวัดผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องแสดงข้อมูลให้เห็นว่าผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง ต้องใช้ความรู้อะไรบ้าง มีวิธีการทำอย่างไรในการปฏิบัตินั้น เครื่องมือควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความรู้ ความสามารถที่สูงกว่าความรู้ความเข้าใจ
2. เป็นเครื่องมือที่ใช้กระบวนการทำงาน (Process) ความสามารถในการลงมือปฏิบัติ (Performance) และคุณภาพผลงาน (Product)
3. เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดลักษณะของภาระงานที่มีความหมายต่อผู้เรียนและต้อง มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน
4. เป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกร ความคิดความต้องการ และความพึงพอใจ
5. เป็นเครื่องมือที่เน้นความเที่ยงตรง (Validity) ในการประเมินมากกว่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของการประเมิน
6. เป็นเครื่องมือที่ผสมผสานกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินเข้าด้วยกัน และสามารถสังเกตผลการเรียนแต่ละขั้นตอนได้ชัดเจน
7. เป็นเครื่องมือที่ควบคุมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนแล้ว
8. เป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนสามารถถ่ายโยงสภาพการเรียนรู้ การปฏิบัติตามขั้นตอนของเครื่องมือหรือภาระงานไปสู่สภาพชีวิตจริง

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนนที่บรรยายถึงระดับความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนต้องกระทำได้ในแต่ละระดับความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนต้องกระทำได้ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทราบ ว่า ผู้เรียนรู้อะไรได้ มากน้อยเพียงไร การกำหนดเกณฑ์การประเมินจึงต้องประกอบด้วย

1. ประเด็นที่ต้องการประเมิน (Criteria)
2. ระดับความสามารถที่ต้องการประเมิน (Performance Level)
3. การบรรยายคุณภาพของความสามารถในแต่ละระดับ (Quality Description)

วิธีการเขียนเกณฑ์การประเมิน

1. เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ
2. ประเด็นที่นำมาประเมิน
3. จัดทำกรอบการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นที่ทำการประเมิน
4. อธิบายการแสดงออกถึงระดับความสามารถตามประเด็นที่กำหนด
5. ตรวจสอบความชัดเจนโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้
6. วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของระดับคะแนน หรือ Rubric
7. ทบทวน ปรับปรุง ระดับคะแนน ระดับคุณภาพหรือระดับความสามารถ ที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาจุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียนให้ใกล้เคียงความเป็นจริง

วิธีกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน การกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยทั่วไปนิยมใช้กันอยู่ 2 แบบ คือ

1. กำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic score) เป็นการให้คะแนน โดยภาพรวมว่ามีคุณภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ในระดับใดบ้าง และมีคะแนนเดียวสำหรับคะแนนนั้น ซึ่งจะมีคำอธิบายคุณภาพของงานประกอบการให้คะแนนและตัดสินระดับคะแนนต่าง ๆ ได้ด้วย

วิธีที่ 1 กำหนดระดับความผิดพลาด โดยพิจารณาจากความบกพร่องของคำตอบว่ามีมากน้อยเพียงใด แล้วหักจากคะแนนสูงสุดที่ระดับ

คะแนน/ระดับคะแนน

4 หมายถึง คำตอบถูก แสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

3 หมายถึง คำตอบถูก เหตุผลถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย

2 หมายถึง เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ

1 หมายถึง แสดงวิธีคิดเล็กน้อย แต่ไม่ได้คำตอบ

0 หมายถึง ไม่ตอบ หรือไม่ตอบเลย

วิธีที่ 2 กำหนดระดับของการยอมรับและคำอธิบาย

คะแนน/ระดับคะแนน

ระดับคะแนน 4 หลักฐานผลงานแสดงถึง

1. มีจุดเน้นในการเขียนอย่างชัดเจน
2. การจัดระบบและการวางแผนในการเขียนถูกต้องตามรูปแบบ
3. การใช้ไวยากรณ์และการสะกดคำมีความถูกต้องสมบูรณ์
4. สำนวนภาษาและคำที่ใช้เหมาะสมตลอดเรื่อง
5. มีความรวดเร็วในการเขียนและไม่มีข้อผิดพลาดเลย

ระดับคะแนน 3 หลักฐานผลงานแสดงถึง

1. มีจุดเน้นในการเขียนอย่างชัดเจน
2. การจัดระบบและการวางแผนในการเขียนถูกต้องตามรูปแบบ
3. การใช้ไวยากรณ์และการสะกดคำมีความถูกต้องสมบูรณ์
4. สำนวนภาษาและคำที่ใช้บางแห่ง (1-2 แห่ง) ไม่เหมาะสม
5. การเขียนค่อนข้างใช้เวลาและมีข้อผิดพลาดบ้างเล็กน้อย

ระดับคะแนน 2 หลักฐานผลงานแสดงถึง

1. มีจุดเน้นในการเขียนอย่างชัดเจน
2. การจัดระบบและการวางแผนในการเขียนถูกต้องตามรูปแบบ
3. การใช้ไวยากรณ์และการสะกดคำมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อย
4. สำนวนภาษาและคำที่ใช้หลายแห่งไม่เหมาะสม
5. การเขียนค่อนข้างใช้เวลาและมีข้อผิดพลาดมาก

ระดับคะแนน 1 หลักฐานผลงานแสดงถึง

1. มีจุดเน้นในการเขียนอย่างชัดเจน
2. การจัดระบบและการวางแผนในการเขียนมีข้อบกพร่องเล็กน้อย
3. การใช้ไวยากรณ์และการสะกดคำมีข้อบกพร่องมาก
4. สำนวนภาษาและคำที่ใช้มีหลายแห่งไม่เหมาะสม
5. การเขียนค่อนข้างใช้เวลาและมีข้อผิดพลาดมาก

ระดับคะแนน 0 หลักฐานไม่สมบูรณ์ ไม่สนองตอบจุดมุ่งหมาย

วิธีที่ 3 แยกประเด็นพิจารณาออกเป็นประเด็นย่อย และทำเป็นตารางพิจารณาความ

ถูกต้องของแต่ละประเด็น ดังนี้

แนวคิด/เนื้อหา

4 แนวคิดเนื้อหาชัดเจน จุดเน้นเด่นชัด และมีรายละเอียดปลีกย่อยสนับสนุน

อย่างเหมาะสม

3 แนวคิดชัดเจน มีจุดเน้น และมีรายละเอียดปลีกย่อยสนับสนุน

2 มีจุดเน้นแต่ขยายจุดเน้นด้วยข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกัน

1 จุดเน้นไม่ชัดเจน และไม่มีรายละเอียดที่สนับสนุน

0 อ่านไม่รู้เรื่อง

การนำเสนอแนวคิด

4 การนำเสนอเข้าใจให้ติดตาม มีตอนนำ ตอนขยายและตอนสรุป ที่
สมเหตุสมผล

3 การนำเสนอไม่น่าสนใจนัก แต่มีตอนนำ ตอนขยายและตอนสรุป

2 การนำเสนอค่อนข้างวกวน อ่านยากแต่เขียนจบ

1 การนำเสนอวกวนและไม่จบ

0 อ่านไม่รู้เรื่อง

สำนวนที่ใช้ (การเลือกใช้คำ/ภาษา)

4 ใช้สำนวนภาษาและใช้คำเหมาะสมกับเรื่อง

3 ใช้สำนวนภาษา/หรือ เลือกใช้คำใช้ไม่เหมาะสม 1-2 แห่ง

2 ใช้สำนวนภาษาและหรือ เลือกใช้คำผิด 3-4 แห่ง

1 ใช้สำนวนภาษา/หรือ เลือกใช้คำผิดมากกว่า 4 แห่ง

0 เขียนไม่ได้เลย

การเขียนสะกดการันต์และความเรียบร้อย

4 เขียนสะกดการันต์ถูกต้องทั้งหมด ผลงานสะอาดเรียบร้อย

3 เขียนสะกดการันต์ผิด 1-4 แห่ง

2 เขียนสะกดการันต์ผิดมากกว่า 4 แห่ง ผลงานไม่เรียบร้อย

1 การเขียนวรรคตอนอ่านไม่รู้เรื่อง ผลงานไม่เรียบร้อยและไม่สำเร็จ

0 ไม่ปฏิบัติหรือไม่ส่งงาน

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงาน ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนน โดยมี คำนิยามหรือคำอธิบายลักษณะของงานส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน เทคนิคการเขียนรายละเอียดการให้คะแนนหรือระดับคะแนนแบบแยกส่วน (Analytic) มีเทคนิคการเขียน ดังนี้

กำหนดรายละเอียดขั้นต่ำไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มลักษณะที่สำคัญๆ สูงขึ้นมาทีละระดับ ตัวอย่างเช่น งานเขียนมีประเด็นการประเมิน คือ เนื้อหา การใช้ภาษาและรูปแบบ การกำหนดรายละเอียด ถ้าแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ควรกำหนดลักษณะย่อย หรือตัวแปรย่อย ที่สำคัญให้ได้ 4 ลักษณะ เช่น ประเด็นการประเมิน

ระดับเกณฑ์การให้คะแนนเนื้อหา

เนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

1. เนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เรียงลำดับเนื้อเรื่องชัดเจน

2. เนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เรียงลำดับเนื้อเรื่องชัดเจน มีรายละเอียด น่าสนใจ

3. เนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เรียงลำดับเนื้อเรื่องชัดเจน มีรายละเอียด น่าสนใจ แสดงออกถึงการมีจินตนาการการใช้ภาษา

สรุปการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การดำเนินการวัดผลการเขียน ที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้และสภาพของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง การผลิตผลงานจากกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด ผ่านการเขียน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) เป็นแนวทาง การให้คะแนนการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3 แผนผังความคิด

2.3.1 ความเป็นมาของแผนผังความคิด

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2553, น.198) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของแผนผังความคิด จากนักศึกษา ดังนี้

โทนี่ บูซาน (อ้างถึงใน ัญญา ผลอนันต์, 2547, น.43) ชาวอังกฤษเป็นผู้ที่ริเริ่มพยายามนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียนรู้ของเขา โดยการพัฒนาการจากการบินพิภพเป็นตัวอักษร เป็นบรรทัด ๆ เป็นแถว ๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีเดียวมาเป็นการบันทึกด้วย คำ ภาพ สัญลักษณ์แบบแผ่รัศมีออกรอบ ๆ ศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีส้น ต่อมาเขาก็พบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ เป็นต้น ซึ่งโทนี่ บูซาน ได้เขียนหนังสือ Use Your Head (การใช้หัวคิด) และ Get Ahead (ใช้หัวลุย) ร่วมกับแวนด้า นอร์ธ (Vanda North) และัญญา ผลอนันต์ ผู้แปล เป็นฉบับภาษาไทย ซึ่งเป็นผู้ที่นำแนวคิดวิธีการนี้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย วิธีการของ Mind Mapping นั้น สามารถนำไปใช้ได้ทั้งส่วนตัวและการทำงานและถ้านำมาความคิด เทคนิควิธีการนี้ ขยายผลในวงการศึกษาก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการเรียนรู้จะสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น ช่วยให้สามารถคิด จำบันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูลและยังช่วยแก้ปัญหา ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกสนานน่าเรียนมากยิ่งขึ้น

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับ Mind Mapping

กรมวิชาการ (2545, น.122) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ไว้ว่า แผนภาพโครงเรื่องที่มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนภาพความคิด แผนภาพความหมาย แผนผังความคิด ส่วนคำภาษาอังกฤษก็มีใช้หลายคำ เช่น Semantic Map, Structured Overview, Concept Mapping, Semantic Organizer, Story Map, Graphic Organizer เป็นต้น แผนผังความคิดเป็นการแสดงความรู้โดยใช้แผนภาพ เป็นวิธีการนำความรู้หรือข้อเท็จจริงมาจัดเป็นระบบ สร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิดรวบยอด หรือนำหัวเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกเป็น หัวเรื่องย่อย และนำมาจัดลำดับเป็นแผนภาพ การใช้แผนผังความคิดในการสอนนั้น ผู้สอนจะให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างแผนผังความคิดผู้เรียนจะอ่านอภิปรายฟังเรื่องราว รวบรวมความคิด บันทึกเรื่องของการฟัง การดูสื่อโสตทัศนภาพและนำข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาจัดทำเป็นแผนผังความคิด ซึ่งจะเป็นเครื่องมือให้ผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนร่วมทำงานกัน แผนผังความคิดอาจใช้ในการเตรียมการอ่านหลังการเตรียมการเขียน ใช้พัฒนาความรู้ ให้เหตุผล อภิปราย ใช้แสดงพื้นที่ความรู้ของผู้เรียนหรือใช้จัดขอบเขตสิ่งที่ต้องเรียน หรือ ใช้รวบรวมความรู้ที่ต้องการ

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542, น.150) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนด้วยใช้แผนผังความคิด ไว้ว่า การสอนโดยใช้แผนผังความคิดบางที่เรียกว่า Webbing Semantic, Net Working, Cognitive Mapping การสอนโดยใช้แผนผังความคิดเป็นการนำทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ แผนผังความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวา แผนผังความคิดช่วยประหยัดเวลา ในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกลุ่มเนื้อหา การปรับปรุง การระลึก การสร้างสมความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการคิดไตร่ตรองและการเรียนรู้ และ ใช้ควบคุมการระดมสมองในเรื่องใหม่ ๆ การวางแผน การสรุป การทบทวน และการจดบันทึก เป็นต้น

สรุปได้ว่า แผนผังความคิดเป็นการจัดระบบความคิดจากสมอง โดยมีการสรุปเนื้อหาแล้วจัดแบ่งกลุ่มเพื่อให้เกิดความง่ายแก่การเข้าใจ เมื่อนำมาอ่านอีกครั้งจะเกิดการทบทวนและเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

2.3.3 ความหมายของแผนผังความคิด

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2550) ได้เสนอแนะผังมโนภาพหรือแผนที่ความคิด (Mind Mapping) คือ รูปจำลองที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของมโนภาพที่สัมพันธ์กัน โดยปกติจะใช้รูปวงกลมแทนมโนภาพหรือความคิด และเส้นลูกศรแทนลักษณะและทิศทางของความสัมพันธ์นั้น มีคำกำกับไว้ว่า วงกลมแทนมโนภาพของอะไร เส้นลูกศรแทนความสัมพันธ์ในลักษณะและทิศทางใด ในบางครั้งใช้การเน้นและแจกแจงเนื้อความด้วยสีและการวาดรูปประกอบ

ทศนา แคมมณี (2551, น.389) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแผนผังความคิดว่า เป็นแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้เส้นคำระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมาย และเชื่อมโยงความคิดและสาระนั้น ๆ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น.197) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิด (Concept Mapping) ไว้ว่า “การสร้างแผนผังความคิดเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรอง

สรุปได้ว่า การสร้างแผนภาพหรือแผนผังความคิด หมายถึง การบันทึกข้อมูล โดยการใช้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแสดงออกมาในลักษณะการเขียนเรื่อง ต่อ โยง ของคำ ภาพเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องให้ครบถ้วน

2.3.4 หลักการทำแผนผังความคิด

โทนี บูซาน (2545, น.254) ได้อธิบาย หลักการทำแผนผังความคิดเริ่มต้นด้วยวิธีการดังนี้

1. จัดภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพ ๆ เดียวมีค่ากว่าพันคำและยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดในการแผนผังความคิด ก่อนคำสำคัญ (Key word) หรือรหัส เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตา และช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญตัวบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน และจะช่วยให้สามารถประหยัดเวลาได้ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้แผนผังความคิดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยคำสำคัญ 1 คำ ต่อเส้น 1 เส้น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้แผนผังความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น
6. ระบายสีให้ทั่วแผนผังความคิด เพราะสีช่วยยกระดับความจำ เพลินตา กระตุ้นสมองซีกขวา
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวใจคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวคิดว่า จะเขียนลงตรงไหนดี หรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น.198-199) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการทำแผนผังความคิดไว้ ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพๆ เดียวมีค่ากว่าคำพันคำ และ ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดในการวางแผนผังความคิด ก่อนคำสำคัญ (Key word) หรือรหัส เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตา และช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้พิมพ์ตัวใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะทำให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่าย และก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่า การใช้เวลาเพิ่มอีกเล็กน้อย ในการเขียนตัวให้ใหญ่จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน และจะ ช่วยให้สามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้แผนผังความคิดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยคำสำคัญ 1 คำ ต่อเส้น 1 เส้น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงต่อกันอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้แผนผังความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น
6. ระบายสีให้ทั่ว แผนผังความคิด เพราะสีช่วยระดับความจำ เพลลิตา กระตุ้นสมองซีกขวา
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวว่าจะเขียนลงตรงไหนดี หรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะ ทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

2.3.5 ประโยชน์ของแผนผังความคิด (Mind Mapping)

ได้มีผู้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของแผนผังความคิด ไว้ดังนี้

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544, น.219) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อนหรือเป็นประโยคให้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้สมองทั้งสองข้างได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (สมองซีกซ้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียงลำดับ การวิเคราะห์ สมองซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวม จินตนาการ สีสัน มิติ)
3. ช่วยในการระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ เพราะข้อมูลได้มีการบันทึก ความจำไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ
4. ช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารเป็นรูปแบบโครงสร้างและมีความสัมพันธ์กัน

5. ช่วยให้การพัฒนาสมองซีกขวาเกี่ยวกับการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น
กรมวิชาการ (2545, น.130) ได้เสนอถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ ดังนี้

1. ช่วยบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
2. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้ชัดเจนขึ้น
3. ช่วยเน้นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง
4. ช่วยพัฒนาการอ่าน การเขียน และการคิด
5. ช่วยวางแผนในการเขียน และการปรับปรุงการเขียน
6. ช่วยในการอภิปราย
7. ช่วยวางแผนการสอนของครู โดยการสอนแบบบูรณาการเนื้อหา
8. เป็นเครื่องมือการประเมินผล

สอดคล้องกับ (สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ, 2541, น.149-150) ได้สรุปถึงประโยชน์ ของแผนผังความคิดว่า จะช่วยให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น และถ้ามีการฝึกฝนในเรื่องนี้จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น เพราะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหา นอกจากนี้จะ เข้าใจแล้ว ยังช่วยให้จำได้ง่ายอีกด้วย ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถเห็นความสัมพันธ์ และประเด็นสำคัญของเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็ว ช่วยในการเตรียมการสอนของครู ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

2.3.6 วิธีการเขียนและข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิด

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น.199-200) ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเขียนและข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิดไว้ ดังนี้

2.3.6.1 วิธีการเขียนแผนผังความคิด

- 1) เตรียมกระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและวางกระดาษภาพแนวนอน
- 2) วาดภาพสี่เหลี่ยมหรือเขียนคำหรือข้อความที่สื่อหรือความหมายถึงเรื่องที่ทำแผนผังความคิด กลางหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้องไม่ติดกรอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต
- 3) คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่ทำแผนผังความคิด โดยให้เขียนเป็นคำที่มีลักษณะเป็นหน่วย หรือเป็นคำสำคัญสั้น ๆ ที่มีความหมายบนเส้น ซึ่งแต่ละเส้นจะต้องแตกต่างจากศูนย์กลางไม่ควรเกิน 8 กิ่ง
- 4) แยกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละหัวเรื่องในข้อ 3 ออกเป็นกิ่งหลาย ๆ กิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป ลักษณะของกิ่งควรเอนไม่เกิน 6 องศา
- 5) แยกความคิดรองลงไปที่เป็นส่วนประกอบของแต่ละกิ่งในข้อ 4 โดยเขียนคำหรือวลีที่แตกออกไป ซึ่งสามารถแตกความคิดออกไปได้เรื่อย ๆ ตามความคิดที่จะไหลมา

6) การเขียนคำ ควรเขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญ หรือคำหลักหรือวลีที่มีความหมายชัดเจน

7) คำ วลี สัญลักษณ์ หรือรูปภาพใดที่ต้องการเน้น อาจใช้วิธีการทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ หรือใส่กล่อง เป็นต้น

8) ตกแต่ง แพนผังความคิด ให้มีสีสันสวยงามสดใส น่าสนใจ

2.3.6.2 ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิด

1) การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ ดังนี้

2) ภาพควรมีสี่ไม่น้อยกว่า 3 สี

3) ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ขนาดพอเหมาะประมาณ 2 ตารางนิ้ว

4) ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพ หรือหลาย ๆ สิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

5) ถ้าเป็นภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหวก็จะดี

6) ไม่ควรจะใส่กรอบภาพศูนย์กลาง เพราะกรอบอาจเป็นสิ่งที่สกัดกั้นการไหลของความคิด

2.3.6.3 การหาคำสำคัญ (Key word) คำสำคัญควรมีลักษณะ ดังนี้

1) ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้นๆ

2) ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้น กระตุ้นความสนใจ ง่ายแก่การจำ

3) การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำ ดังนี้

3.1) เป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับ คำสำคัญ/คำกุญแจ เป็นการลงรายละเอียด

3.2) ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่เส้นจะเรียวยาวไปเรื่อย ๆ

3.3) ถ้าต้องการเน้นอาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ ใส่กล่อง หรือขีดเส้นใต้ เป็นต้น

3.4) คำ/ภาพ/เส้น บนสาขาเดียวกัน ควรใช้สีเดียวกัน

3.5) การแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้

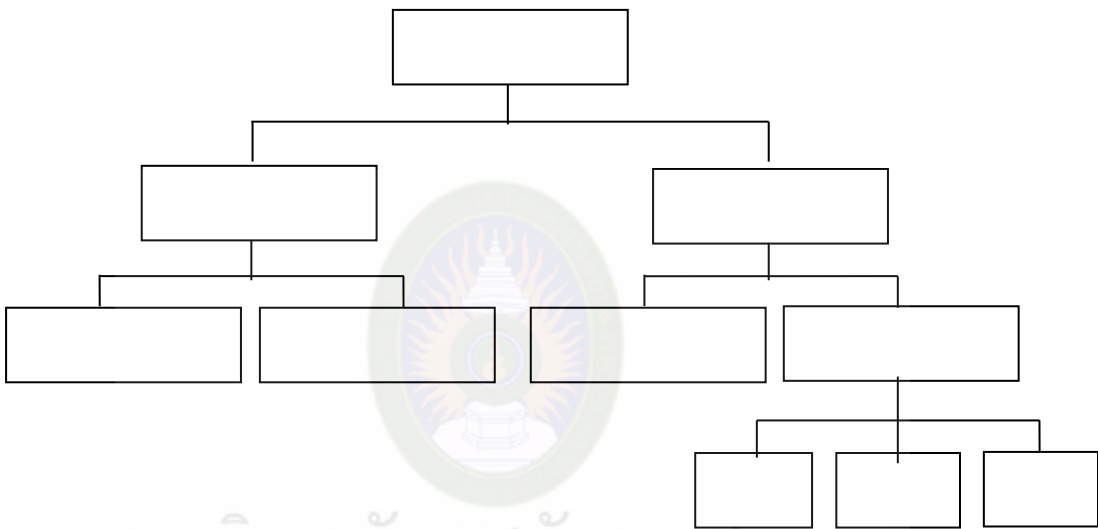
ภาพแผนผังความคิด (Mind Mapping) ที่สมดุล

3.6) การแตกกิ่ง ควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตกบน-ล่าง

2.3.6.4 การสร้างแผนผังความคิด

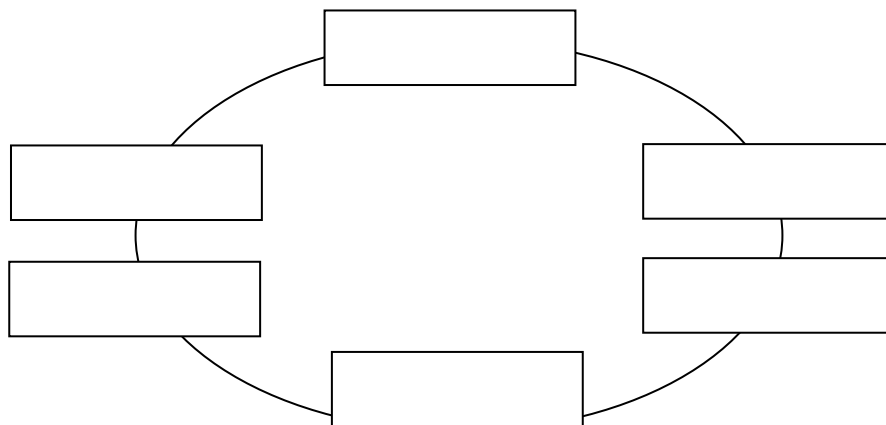
วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น.201) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแผนผังความคิดไว้ว่า สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ เช่น

1. แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิด รวบรวมหลักไว้ข้างบนและตรงกลาง แล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ นำไปใช้กับการเขียนแผนภูมิการบริหารงาน ประวัติ ลำดับกษัตริย์ใน พระราชวงศ์ ประวัติของตนเอง ดังแผนภาพที่ 2.1

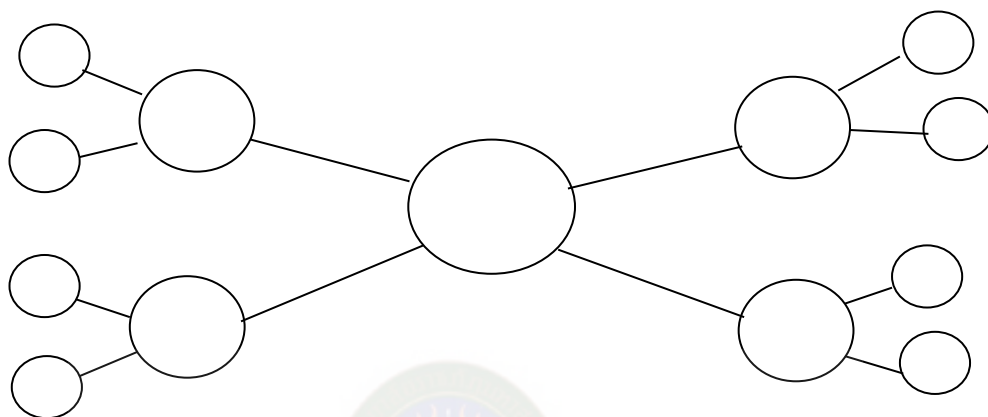
ภาพที่ 2.1 แผนผังความคิดแบบกิ่งไม้

2. แผนผังวงจร (Circle Map) นำเสนอโดยการเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสริมความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรื่องลำดับเป็นวงกลม ดังภาพที่ 2.2

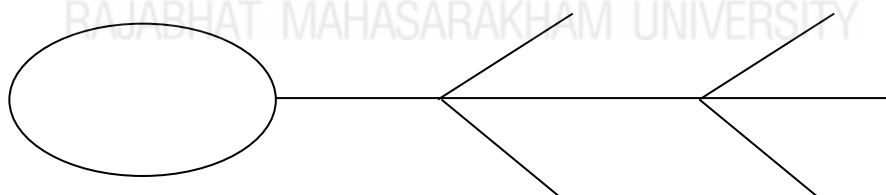
ภาพที่ 2.2 แผนผังความคิดแบบวงจร

3. แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลัก ที่สำคัญไว้ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม นำไปเขียนสรุปเรื่องที่อ่าน นำไปเขียนเรื่องใหม่ เช่น ประวัติ ของข้าพเจ้า ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม

4. แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักแล้วเสนอสาเหตุและผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เส้นทางคมนาคม ทางบก หรือทางน้ำ การทำงานของหน่วยงาน แล้วแยกเป็นสาขาหรือแผนก แผนผังการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังภาพที่ 2.4

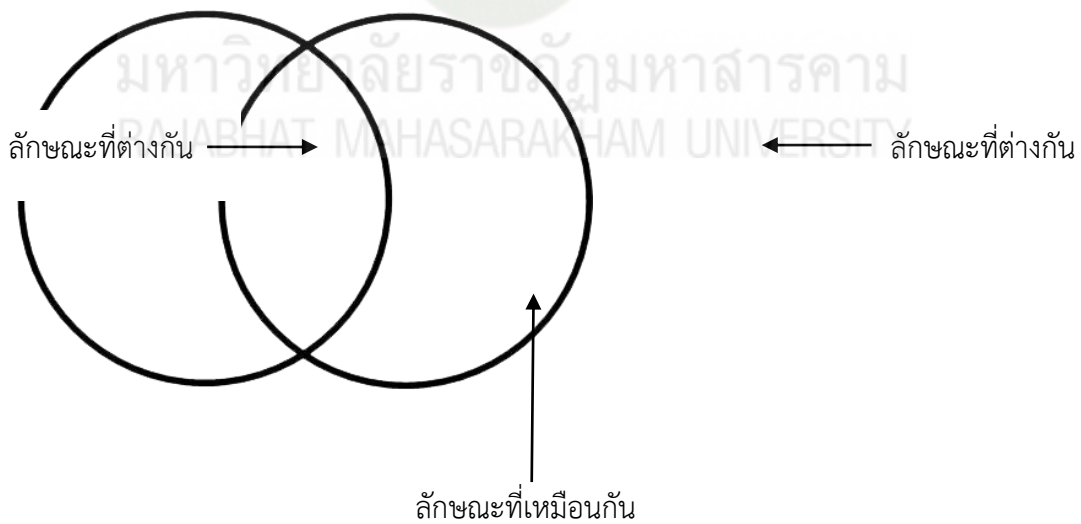
ภาพที่ 2.4 แผนผังความคิดแบบก้างปลา

5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (Compare Table Map) นำเสนอโดยเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด เช่น การเปรียบเทียบพืช ลักษณะของใบ เลี้ยงเดี่ยว ใบเลี้ยงคู่ เปรียบเทียบกลางวันกับกลางคืน เปรียบเทียบสัตว์บกกับสัตว์น้ำ เป็นต้น ดังภาพที่ 2.5

<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div>

ภาพที่ 2.5 แผนผังความคิดแบบตารางเปรียบเทียบ

6) แผนผังรูปร่างกลมทับเหลื่อมกัน (Overlapping Circle Map) เสนอเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องที่มีลักษณะเหมือนกันและแตกต่างกัน โดยเริ่มจากสิ่งที่ได้รู้ ไปหาสิ่งที่ได้ไม่รู้ ซึ่งเป็นการสร้างความคิดรวบยอด เช่น ลักษณะของลูกเปิดกับลูกไก่ ต้นมะขามกับต้นกระถิน ต้นจามจุรีกับต้นหางนกยูง วัวกับควาย เปิดกับห่าน ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 แผนผังความคิดรูปร่างกลมทับเหลื่อมกัน

สรุปได้ว่า แผนผังความคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ และนำมาใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ 3 ลักษณะ คือ แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) และ แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) ซึ่งจะเป็นการนำเสนอที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนของความคิดรวบยอดหลักและความคิดรวบยอดรองลงไปหรือเป็นความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่มีการโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกันซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2.4 แผนการจัดการเรียนรู้

2.4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Lesson plan หรือ Plan unit ซึ่งตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใช้แทนคำว่าแผนการสอนตามหลักสูตรเดิม มีผู้ให้ความหมายหลายอย่าง ดังนี้

กรมวิชาการ (2546, น.93) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ก็คือ แผนการสอน ที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูผู้แนะนำหรือจัดแนว การเรียนแก่นักเรียน ให้นักเรียนรู้จักคิดศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและสังเคราะห์ เป็นความรู้ของตนเอง

บรรจง จันทรพันธ์ (2547, น.40) ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้ว่า เป็นการ วางแผนการสอนที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์และวัดผลประเมินผลที่ให้ ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คนอื่นสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนแทนได้

สุขุมาลัย ฐานมัน (2547, น.26) ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นการเตรียมการสอนในวิชาหนึ่ง ๆ อย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิทย์ คำมูล และคณะ (2549, น.58) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียน เกิดการ

เปลี่ยนแปลงทางใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2553, น.122) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อวัตถุประสงค์ใด ใช้สื่อการสอนอะไร การวัดประเมินผลโดยวิธีใด เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้จัดการเรียนรู้มีความมั่นใจ จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีแนวทางและมีเป้าหมาย ส่งผลให้การเรียนการจัดการเรียนรู้ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ เครื่องมือที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการทำงาน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ของหลักสูตรฯ การเตรียมการสอนอย่างเป็น ลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู อันจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

2.4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

บรรจง จันทรพันธ์ (2547, น.42) ให้ความสำคัญของแผนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

2. ครูได้จัดเตรียมการสอนล่วงหน้า

3. อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ไม่ประสบการณ์ในการสอน

4. ทำให้การวัดและประเมินผลเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้มาสอนแทน เมื่อครูผู้สอนลาหรือติดธุระ

6. เป็นแนวทางในการแนะนำ นิเทศ ติดตามผลการเรียนการสอน

สำรวย น่วมบัณฑิต (2547, น.80) ให้ความสำคัญของแผนการสอนว่า แผนการสอนเป็นเอกสารที่เน้นสื่อและเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่อง หลักสูตร แนวการสอน การจัดทำ สื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ช่วยให้เกิดการวางแผนวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน มากยิ่งขึ้น เพราะการจัดทำแผนการสอนเป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ การเรียนรู้จากหลักสูตร

กับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้ครูมีคู่มือที่ทำไว้ด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน และเหมาะสมกับระยะเวลา จำนวนคาบเรียนที่มีอยู่จริง ทำให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

4. ช่วยให้ครูผู้สอนได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถวินิจฉัยจุดด้อย จุดเด่นของผู้เรียนที่ควรจะได้รับ การปรับปรุงแก้ไข หรือได้รับการส่งเสริมต่อไป

5. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการ เที่ยงตรงเพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและแนวการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ในการสอนของครูเพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถทำการสอนด้วยตนเองได้ แผนการสอนจะใช้เป็นคู่มือครูแก่ผู้มาสอนแทนได้เป็นอย่างดี

8. เป็นการพัฒนาวิชาชีพ ที่แสดงให้เห็นว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝนให้มี ความชำนาญหรือเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.58) ได้สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญ คือ

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครู มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า การสอนของตนได้เดินไปในทางทิศใด หรือทราบว่า จะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดและประเมินอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษา หาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการเรียนรู้จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้

6. แผนจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษ

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับการประกอบการประเมิน เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งด้าน ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ที่ทำการสอนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย ของหลักสูตรและ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนทุกคนควรคำนึงถึงความสำคัญของแผนการจัดการ เรียนรู้และจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการสอน

2.4.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

รุจิรี ภู่อาระ (2545, น.160) กล่าวถึง องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์ปลายทาง
3. จุดประสงค์นำทาง
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผล

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545, น.6) เสนอว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จ ด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นคำถามหรือปัญหา ให้ผู้เรียน คิดแก้หรือหาทางไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไป ใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบและรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ มีรูปแบบที่ตายตัว ครูผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม และตามความต้องการ แต่ต้องมี องค์ประกอบที่สำคัญหลัก ๆ คือ จุดประสงค์ที่สอน เนื้อหาที่สอน กิจกรรมที่สอน สื่อที่ใช้และการ

วัดผลประเมินผล โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีนั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมหาความรู้ด้วยตนเอง มีครูคอยช่วยเหลือ

2.4.4 หลักในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อารมณ์ ใจเที่ยง (2540, น.219) กล่าวว่า การเขียนแผนการสอนควรคำนึงถึง ข้อต่อไปนี้

1. เขียนให้ชัดเจน แจ่มแจ้งในทุกข้อ เพื่อให้กระจ่างแก่ผู้อ่าน มีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อเยิ่นและไม่ละเอียดเกินไป
2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายให้เข้าใจได้ตรงกัน เป็นประโยคที่ได้ใจความ ไม่ใช่ความค้ำ ไม่ยืดเยื้อยาวเยิ่นเย้อ
3. เขียนทุกข้อทุกหัวเรื่องให้สอดคล้องกัน
 - 3.1 สารระสำคัญต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 3.2 จุดประสงค์ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและการวัดผล
 - 3.3 สื่อการสอนต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล
4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลังในทุกหัวข้อ
5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง เช่น จุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม
6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลากำหนดให้
7. คิดจัดกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่เสมอ
8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน และสะดวกชวนอ่าน
9. เขียนในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสอนตามที่ได้วางแผนไว้

สรุปได้ว่า ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เขียนจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนการเขียน โดยศึกษาเนื้อหาที่จะเขียน แบ่งหน่วยเนื้อหาย่อย แบ่งเวลาที่ใช้ วางแผนกิจกรรมและสื่อที่ใช้ แล้วเขียนแผนให้ละเอียด และตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการสอนทุกหัวข้อ มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย รวมทั้งต้องมีการหาประสิทธิภาพ ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

2.5 ประสิทธิภาพ

2.5.1 เกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536, น.50 – 51, อ้างถึงใน สุวิทย์ เขาแก้ว, 2551, น.45 - 46)

กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับผู้ผลิต แผนการจัดการเรียนรู้จึงพอใจว่า หากแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ถึงระดับ นั้นแล้ว แผนการจัดการเรียนรู้นั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนผู้เรียน และคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็น

จำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

1. การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ การประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลาย ๆ พฤติกรรมการเรียนรู้ว่า กระบวนการ (Process) ของผู้เรียน ที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียนโดยการพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่สอน คาดหมายว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่พึงพอใจโดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของผลคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้น คือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานที่ผลเฉลี่ย 80% และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80% การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 หรือ 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น จากนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความสำคัญต่อแผนการจัดการเรียนรู้ไว้เพื่อช่วยให้ การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงเห็น ความสำคัญต่อแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงได้นำเกณฑ์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ 80/80 มาใช้กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.154)

เมื่อผลิตแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. แบบเดี่ยว (1 : 1) คือ ทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพ เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบนี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก

2. แบบกลุ่ม (1 : 10) คือ ทดลองกับผู้เรียน 9 คน คละผู้เรียนที่เก่งกับอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ย จะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั้น คือ E_1/E_2

3. ภาคสนาม 1/100 ทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 30 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วทำการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้ระหว่างเรียน

จากการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนการทดสอบย่อยและผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 E₂ หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียน ซึ่งจะต้องได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

2.6 ดัชนีประสิทธิผล

2.6.1 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้

เผชิญ กิจระการ (2548, น.1-6) ได้เสนอแนวทางในการหาประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ หรือสื่อที่สร้างขึ้น โดยให้พิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียนจากก่อนเรียนและหลังเรียน ว่ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าใด ซึ่งอาจพิจารณาได้จาก การคำนวณค่า t-test แบบ Dependent Samples หรือหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การหาค่าพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนโดยอาศัยการหาค่า t-test (แบบ Dependent Samples) เป็นการพิจารณาว่านักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ โดยทำ การทดสอบนักเรียนทุกคนก่อน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) แล้วนำมาหาค่า t-test แบบ Dependent Samples หากมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ถือได้ว่านักเรียนกลุ่มนั้นมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่าง เชื่อถือได้
2. การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนโดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) มีสูตร ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

การหาค่า E.I เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่า เพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ วิธีการอาจแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละก็ได้ ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

2.6.2 ข้อสังเกตบางประการที่เกี่ยวกับค่า E.I.

2.6.2.1 E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุด ไม่สามารถกำหนดได้เพราะค่าต่ำกว่า -1.00 และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่า ผลคะแนนสอบก่อนเรียน มากกว่าหลังเรียน ซึ่งหมายความว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่สร้างขึ้นไม่มีคุณภาพ

2.6.2.2 การแปลผล E.I. ในตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ของงานวิจัย มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากความเป็นจริง เช่น ค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 ก็มักจะกล่าวว่ “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้

เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40 ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 เพราะคิดเทียบจาก E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้น ถ้าคิดเทียบเป็นร้อยละ ก็คือ คิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่าเป็น 62.40 จึงควรใช้ข้อความว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40”

2.6.2.3 ถ้าค่าของ E_1/E_2 ของแผนการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อหา E.I. ด้วย พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่งที่ผู้วิจัยพอใจ หากคำนวณค่าความคงทนด้วยโดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples ก็ไม่ได้แปลว่าจะไม่มีนัยสำคัญ (เพราะผู้วิจัยคาดหวังว่า หากสื่อหรือแผนการเรียนรู้อะไรก็ตาม มีคุณภาพ ผลการเรียนหลังสอนเมื่อผ่านไประยะหนึ่ง เช่น ผ่านไป 2 สัปดาห์ กับ ผลการเรียนจบจะต้องไม่แตกต่างกัน) ลักษณะเช่นนี้มักพบในงานวิจัยของนิสิตบ่อยๆ คือ แผนการเรียนรู้อะไรก็ตาม มีค่า E_1/E_2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่า E.I. ก็สูง แต่ผลการทดสอบความคงทนมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหานี้ น่าจะมาจากนักเรียนไม่ได้ตั้งใจหรือ เบื่อหน่ายในการทำข้อสอบอย่างจริงจัง แม้ว่าผู้วิจัยจะมีความรู้สึกว่าคุณภาพสื่อหรือแผนที่ใช้จะมีคุณภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนมาก หรือมีความตรงตรงใจต่อบทเรียนมากเท่าไรก็ตาม

สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าคะแนนที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.7 ความพึงพอใจ

2.7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการในสาขาจิตวิทยาได้ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะทางจิตด้านความพึงพอใจของบุคคลไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยนำเสนอนิยามความพึงพอใจที่นักวิชาการสรุปได้ ดังนี้

สมพงษ์ ดีสูงเนิน (2546, น.51) ได้เสนอว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุสำเร็จ

สมรภูมิ ขวัญคุ้ม (2546, น.9) เสนอว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ผลรวมของความรู้สึกชอบ ของบุคลากรอันเกิดจากทัศนคติที่มีต่อคุณภาพ และสภาพของหน่วยงาน อันได้แก่ การจัดองค์การ การจัดระบบงาน การดำเนินงาน สภาพแวดล้อมของการทำงาน ประสิทธิภาพ ของหน่วยงาน ตลอดจนการบริหารงานของบุคคล ซึ่งคุณภาพและสภาพของหน่วยงานดังกล่าว มีผลกระทบต่อความต้องการของบุคคล และผลต่อความพึงพอใจของบุคคล

ฉัตรลดา ปุณณพันธ์ (2548, น.86) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคล ที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึก

พอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

นฤมล ธรรมประชา (2549, น.36) หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจและมีความสุขเมื่อได้ปฏิบัติงานนั้น หรือที่ได้ทำงานร่วมกับคนอื่น มีทัศนคติที่มีต่องาน สามารถดำเนินกิจกรรม จนบรรลุผลสำเร็จ

กมลทิพย์ นันทจันทร์ (2549, น.49) หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบ รู้สึกสมหวัง หรือพอใจ ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดความชอบหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

2.7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

สมนึก วิเศษสมบัติ (2545, น.17-18) ได้เสนอเกี่ยวกับความพึงพอใจว่าเป็น ความต้องการของมนุษย์ว่าตั้งอยู่บนสมมติฐาน 3 ประการ คือ

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนั้นไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองและจะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรม อีกต่อไป ความต้องการมีอิทธิพลก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น เป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองเสร็จสิ้นไปแล้ว ไปเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรมอีกต่อไป

3. ความต้องการของมนุษย์ จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอนจากต่ำไปหาสูงตามลำดับ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองบางส่วนแล้ว ความต้องการขั้นสูงถัดไปก็จะติดตามมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่อไป ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ มาสโลว์ ได้แบ่งไว้เป็น 5 ลำดับจากต่ำไปหาสูง ดังนี้

- 3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย
- 3.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
- 3.3 ความต้องการยกย่องทางสังคม
- 3.4 ความต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ ได้รับการยกย่องทางสังคม
- 3.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต

Herzberg (1959, pp.113-115, อ้างถึงใน มะลิวัลย์ ชาวอุบล, 2548, น.48) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The motivation hygiene theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะ ของงาน ความคิดริเริ่มชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้า ในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

จากแนวคิดนี้ มีความเชื่อว่ามนุษย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถบรรลุความต้องการใน ระดับความต้องการที่จะรู้จักตนเองที่แท้จริงได้ ทำให้มนุษย์มีความต้องการระดับสูงมากขึ้น เพราะความต้องการในระดับสูงเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อหวังผลในส่วนหนึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างกว้างขวาง เกิดการร่วมมือกัน นำไปสู่การปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการสนองความต้องการ

2.7.3 การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจเป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การจะวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่นั้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้และสร้างเครื่องมือที่จะช่วย วัดทัศนคตินั้น ๆ ได้ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ ดังนี้

สารโรจน์ ไสยสมบัติ (2534, น.39) ได้เสนอถึงการวัดระดับความพึงพอใจว่ากระทำ ได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการขอร้องหรือการขอความร่วมมือจากกลุ่มคณะบุคคลที่ต้องการสอบถาม แสดงความคิดเห็นลงในฟอร์มที่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก หรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำถามที่ถามอาจจะถามถึง ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานกำลังให้ดำเนินการอยู่ เช่น ลักษณะของกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการที่จะได้ทราบถึงระดับความพึงพอใจ ของผู้มาใช้บริการหรือต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง การวัดระดับ ความพึงพอใจโดยวิธีสัมภาษณ์นับว่าเป็นวิธีการที่ประหยัด และมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

3. การสังเกต เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการหรือความพึงพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการ

ขณะรอรับบริการ และหลังจากการได้รับบริการแล้ว เช่น การสังเกตกิริยาท่าทางการพูด สีหน้า และ ความถี่ของการมาขอรับบริการ เป็นต้น การวัดความพึงพอใจวิธีนี้ผู้วัดจะต้องกระทำอย่างจริงจัง และมีแบบแผนที่แน่นอนจึงจะสามารถประเมินถึงระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการได้อย่างถูกต้อง

ชวลิต ชูกำแพง (2550, น.112-113) ได้อธิบายถึงวิธีการวัดจิตพิสัยที่นิยม ดังนี้

1. การสังเกต เป็นการสังเกตการพูด การกระทำ การเขียนของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่ง หนึ่งที่ครูต้องการวัด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ครูใช้พูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยากรู้ ซึ่งอาจ เป็นความรู้สึก ทศนคติของนักเรียนเพื่อนำสิ่งที่นักเรียนพูดออกมาแปลความหมายเกี่ยวกับลักษณะจิต พิสัยของนักเรียนได้ เช่น คำตอบของนักเรียนจะทำให้ครูประเมินได้ว่ามีความสนใจ ในวิชาภาษาไทย มากน้อยเพียงใด

3. การใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติ วัดความสนใจ วัด คุณธรรม จริยธรรมไว้มากพอสมควร ซึ่งครูคนอื่นสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าเป็นแบบวัดทัศนคติหรือวัด ความสนใจ จะมีรูปแบบการวัด 3 รูปแบบ คือ แบบของลิเคิ์ท แบบเธอร์สโตน แบบของออสกูด แบบ วัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบของลิเคิ์ท มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 มีระดับความเข้มข้นให้ผู้ตอบ เลือกตอบตามความคิดเห็น เหตุผล สภาพความ เป็นจริงตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

3.2 ระดับที่เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือ มี เฉพาะด้านบวกหรือมีเฉพาะด้านลบ โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

3.3 บางข้อมีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

3.4 สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ จึงสามารถวัดความคิดเห็นคุณลักษณะ ด้านจิตพิสัยออกมาในเชิงปริมาณได้ โดยใช้เกณฑ์ ดังแสดงในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิมาน (ทางบวก) (Positive Statements)	ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (ทางลบ) (Negative Statements)
มาก 3 คะแนน	มาก 1 คะแนน
ปานกลาง 2 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน
น้อย 1 คะแนน	น้อย 3 คะแนน

2.7.4 หลักและเกณฑ์ความพึงพอใจ

การใช้แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่านั้น ผู้วิจัยอาจต้องการรายงานผลของ การตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแต่ละข้อหรือแต่ละด้าน (ซึ่งต่างก็ประกอบไปด้วยหลาย ๆ ข้อ) ว่ามีความเห็นอยู่ในระดับใด กรณีเช่นนี้จะต้องหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มในแต่ละข้อ (หรือแต่ละด้าน) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยอีกที ในการแปลความหมายนั้นจะใช้เกณฑ์ ซึ่งเป็นระบบเดียวกัน กับระบบการตรวจให้คะแนน ถ้าระบบการให้คะแนนตรงกับอธิบายมาแล้ว จะใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้

2.51 –3.00	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
1.51 –2.50	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
1.00 –1.50	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

2.7.4.1 การหาความเที่ยงตรงของแบบมาตราส่วนประมาณค่า

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่าควรมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Constant Validity) ในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาโดยนำเครื่องมือที่รวมทั้งนิยามของตัวแปรที่มุ่งวัด (กรณีที่มีคำอธิบายสิ่งที่วัด รวมทั้งการจำแนกเป็นประเภทย่อยนำเอารายละเอียดดังกล่าว) ให้ผู้เชี่ยวชาญในสิ่งที่วัดนั้น พิจารณาตัดสินเป็นรายข้อไป โดยอาจใช้วิธีเดียวกันกับวิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนที่ได้จากการตอบเครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้กับคะแนน ที่ได้จากเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่วัดในสิ่งเดียวกัน ซึ่งมีผู้สร้างไว้แล้ว ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายดังกล่าว มีค่าสูง คือ .70 ขึ้นไป ก็นับว่ามีความเที่ยงตรง

2.7.4.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า

มีวิธีการความเชื่อมั่น (Reliability) หลายวิธี ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะวิธีของ Cronbach ซึ่งเสนอวิธีหาค่าความเชื่อมั่นที่สามารถใช้กับเครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจให้ ซึ่งใช้กับแบบทดสอบ แบบเลือกตอบที่ให้คะแนน 1 สำหรับคำตอบที่ถูก และ 0 สำหรับคำตอบที่ผิดเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้สูตร KR-20 ไม่เหมาะสำหรับใช้กับเครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจคะแนนเป็น 1 กับ 0 ค่าความเชื่อมั่นที่หาตามวิธีของ Cronbach เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (Q-Coefficient) เหมาะสำหรับเครื่องมือที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจ พบว่า สามารถวัดได้หลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบสอบถาม และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย

ใช้วิธีการวัดความพึงพอใจด้วยแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert สร้างเป็นแบบวัดชนิดปลายปิด มี 5 ระดับ เพื่อวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้

2.8 บริบทของโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว

2.8.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลวังหิน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40190 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่บริการ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองสองห้อง อำเภอบ้านฝาง และอำเภอเปือยน้อย มีนักเรียนเดินทางมาจาก 20 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองเสี้ยว บ้านหนองยาง บ้านวังหิน บ้านวังทอง บ้านหนองศาลา บ้านหลักด่าน บ้านคอนเปื่อย บ้านเสือเผ่า บ้านหนองข่าลิ้น บ้านป่าปอ บ้านห้วยโป่ง บ้านหนองคลองดอนแดง บ้านหนองคลองใหญ่ บ้านหนองคลองเจริญ บ้านหนองกาว บ้านศรีสมบูรณ์ บ้านหนองทุ่ม บ้านหินลาด บ้านนาดี และบ้านเหล่านกขุม

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยวจัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จากสถิตินักเรียนปีการศึกษา 2557-2560 มีนักเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาละ 420 คน

2.8.2 จำนวนบุคลากร

โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว มีจำนวนข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ดังตาราง ที่ 3 และ 4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4

ข้อมูลจำนวนบุคลากร (ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2560)

ตำแหน่ง	อันดับเงินเดือน/ค่าจ้าง				วุฒิการศึกษา					รวม
	ครูผู้ช่วย	คศ.1	คศ.2	คศ.3	คศ.4	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	สูงกว่าปริญญาโท	
1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1
2. รองผู้อำนวยการฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. ครูประจำการ	-	5	5	1	-	-	7	4	-	11
4. ครูพนักงานจ้างตามภารกิจ	5	-	-	-	-	-	3	2	-	5
5. ครูจ้างเหมาบริการ	11	-	-	-	-	-	11	-	-	11
6. ครูพี่เลี้ยง	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ตำแหน่ง	อันดับเงินเดือน/ค่าจ้าง					วุฒิการศึกษา				
	ครูผู้ช่วย	คศ.1	คศ.2	คศ.3	คศ.4	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	สูงกว่าปริญญาโท	รวม
7. ชุรการ	2	-	-	-	-	-	2	-	-	2
8. การเงิน/บัญชี	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
9. นักการภารโรง	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
10. คนขับรถ	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
รวม	25	5	5	1	1	1	29	7	-	37

ตารางที่ 2.5

ข้อมูลการจัดจำนวนครูตามแผนจัดการเรียนการสอน

ชั้นเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนครูสอนประจำห้องเรียน	จำนวนครูสอนประจำกลุ่มสาระ	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการสอน
1. อนุบาลปีที่ 1	2	4	-	2
2. อนุบาลปีที่ 2	2	4	-	
3. อนุบาลปีที่ 3	2	2	-	
รวม	6	10	-	
4. ประถมศึกษาปีที่ 1	2	-	21	
5. ประถมศึกษาปีที่ 2	2	-		
6. ประถมศึกษาปีที่ 3	2	-		
7. ประถมศึกษาปีที่ 4	2	-		
8. ประถมศึกษาปีที่ 5	2	-		
9. ประถมศึกษาปีที่ 6	2	-		
รวม	6	-	21	
รวมทั้งสิ้น	12	10	21	2

2.8.3 จำนวนนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว มีจำนวนนักเรียน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 2.6

ข้อมูลจำนวนนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2560

ชั้นเรียน	นักเรียนทั้งหมด			นักเรียนที่มีสภาพ พิการบกพร่อง			นักเรียนที่อ่านไม่ ออกเขียนไม่ได้		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. อนุบาลปีที่ 1	20	25	45	-	-	-	-	-	-
2. อนุบาลปีที่ 2	26	28	54	-	-	-	-	-	-
3. อนุบาลปีที่ 3	36	14	50	-	-	-	-	-	-
รวม	82	67	149	-	-	-	-	-	-
4. ประถมศึกษาปีที่ 1	22	22	44	1	1	2	1	1	2
5. ประถมศึกษาปีที่ 2	29	19	48	-	-	-	-	-	-
6. ประถมศึกษาปีที่ 3	33	16	49	-	-	-	-	-	-
7. ประถมศึกษาปีที่ 4	20	22	42	-	-	-	-	-	-
8. ประถมศึกษาปีที่ 5	20	15	35	-	-	-	-	-	-
9. ประถมศึกษาปีที่ 6	25	24	49	-	-	-	-	-	-
รวม	149	118	267	1	1	2	1	1	2
รวมทั้งสิ้น	231	185	416	1	1	2	1	1	2

จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว วันที่ 10-12 กุมภาพันธ์ 2557 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาควรได้รับการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ในการจัด การเรียนรู้ แบบโครงการ โดยครูจัดกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้สังเกต บันทึกข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูล สรุปผล โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีการตั้งสมมติฐาน และการศึกษาค้นคว้า ทดลอง จนได้คำตอบที่ถูกต้องจากการปฏิบัติจริง สถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ในการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรได้รับการส่งเสริมความสามารถ ในการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ให้มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ขีดจำกัดล่าง โดยครูจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม มีการวิเคราะห์ศักยภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมถึงควรใช้การวิจัยในชั้นเรียน มาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกระดับชั้น สถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ในการประเมินผลพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557, น.57)

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9.1 งานวิจัยในประเทศ

นिरนุช บริสัย (2549, น.63-91) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนย่อความด้วยกระบวนการกลุ่มโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 48 คน โรงเรียนห้วยทับทันวิทยาคม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัด ศิริสะเกษ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมิน ความพึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนย่อความ ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยใช้ Mind Mapping มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.57/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.618 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.80 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มี ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยใช้ Mind Mapping โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สิรินาฏ กางโหลน (2549, น.85-141) ได้วิจัยการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเป็อยน้อยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระ โดยใช้แผนผังความคิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.25/84.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระ โดยใช้ผังความคิดมีค่าเท่ากับ 0.4096 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.96 คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ Mind Mapping หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนภาพความคิดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สุมิตรา บุตรศรีเมือง (2550, น.101 - 102) ได้ศึกษาแผนการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน และเปรียบเทียบคะแนนการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีวิชัย เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 26 คน พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.03/80.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีคะแนนเฉลี่ยในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และคะแนนเฉลี่ยในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จักรเพชร สุริยมล (2551, น.77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS ปรากฏผล ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับวิธีการเรียนรู้แบบ KWL มีความสามารถในการคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS มีความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ ได้รับ วิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS หลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม มีความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

ชุตินันท์ นามท้าว (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านหนองซ่าง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.12/83.76 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 แสดงว่าชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สมศรี ภูมิชัย (2551, น. 85-88) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรม กลุ่มร่วมมือแบบ NHT มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือ NHT ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขามป้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่าน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกลุ่มร่วมมือแบบ NHT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.36/81.68 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านภาษาไทยด้านแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อรชร วัฒนกุล (2553, น.124) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียน การสอน ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และโครงสร้างของรูปแบบ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนจากรูปแบบมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับมากที่สุด

จักรพันธ์ สีหานาถ (2559, น.98-106) ได้พัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้คิดและแผนผังความคิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพการเรียน ด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้คิดและแผนผังความคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Keeney (1976, pp.28.2 – A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง จำนวนนักเรียน 276 คน เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชอบเลือกเรื่องด้วยตนเอง 67.40 % นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชอบเลือกเรื่องด้วยตนเอง 80.40 % นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้เวลาในการเขียนเรื่องต่อเนื่องกันคิดเป็น 57.2 % และ 43.40 % ตามลำดับความยากในการเขียนเรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ การรวบรวมความคิด เวลานั้น ขาดเครื่องมือที่จะช่วยในการเรียนรู้ศัพท์และไม่มีสมาธิ เนื่องจากเสียงรบกวน ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาเช่นเดียวกัน และมีปัญหาเพิ่มขึ้นมาบ้าง คือ การกำหนดเหตุการณ์ และอุปนิสัยของตัวละคร

Simle (1993, pp.422-A) ได้ใช้รูปแบบเชิงการทดลองเพื่อศึกษา (1) กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำหรือไม่ (2) ผลของกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีอะไรบ้างที่มีต่อเนื้อหาและการสะกดคำผิด (กลไก) ของการเขียนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิธีการศึกษาได้กำหนดกลุ่มการสอนต่างกันเป็น 3 กลุ่มคือ (1) กลุ่มควบคุมซึ่งสอนตามบทเรียนการสะกดคำ สัปดาห์ละบท ซึ่งออกแบบโดยชุดสะกดคำ ที่กลุ่มโรงเรียนใช้อยู่ในปัจจุบัน (2) กลุ่มทดลอง 1 ใช้เวลาสะกดคำที่กำหนดไว้เพียงเฉพาะ ในกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์เท่านั้น นักเรียนกลุ่มนี้ได้รวมเอาคำ จำนวน 3-8 คำ ที่เลือก มาจากบทเรียนการสะกดคำประจำสัปดาห์แต่ละสัปดาห์ในกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่นักเรียนเลือกมารวมไว้ นี้ มาจากชุดสะกดคำที่กลุ่มโรงเรียนใช้อยู่ในปัจจุบัน และ (3) กลุ่มทดลอง 2 ใช้เวลาสะกดคำที่กำหนดไว้เพียงเฉพาะในกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพียงอย่างเดียว คำที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมไม่ได้ผูกพันกับเงื่อนไขใด ๆ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการแสดงออกต่อตารางการสะกดคำ และหรือรายการสะกดคำ (กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง) ทำคะแนนในการทดสอบตารางได้สูงกว่ากลุ่มที่ได้แสดงออกอย่างเดียว (การทดลอง 2) ผลการศึกษาต่อไปบ่งชี้ว่าในแบบทดสอบมาตรฐานเรื่องคำที่ไม่คุ้นเคยกัน ทั้ง 3 กลุ่ม และ ในเนื้อหา จำนวนคำที่สะกดผิดในโครงการเชิงสร้างสรรค์ครั้งสุดท้ายของนักเรียน ไม่ได้แตกต่างกันมีนัยสำคัญ

Adams and Krockover (1999, pp.955-971) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมรูปแบบการสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการสังเกต เนื่องจาก

การเปลี่ยนแปลงครูวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษารุ่นใหม่ จากครูฝึกหัดให้เป็น ครูชำนาญการเป็น สิ่งที่ยากลำบากอย่างหนึ่ง และมักมีปัญหาในกระบวนการสอนดังกล่าวกับ ผู้เริ่มหัดในการนำวิธี ดังกล่าวมาใช้กับผู้สอนทั้งที่เป็นครูใหม่ และครูที่เคยชินกับการสอนแบบเดิม กระบวนการนี้ได้รับการ สนับสนุนจากการศึกษาวิทยาศาสตร์มาตรฐานแห่งชาติหรือโครงการมาตรฐาน 2061 ผลการวิจัย พบว่า วิธีการดังกล่าวช่วยสะท้อนให้ครูฝึกหัดได้เห็นภาพการสอนวิทยาศาสตร์ของตนเองว่ามีการ เปลี่ยนแปลงจากเดิมในลักษณะใด ซึ่งอธิบายการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นได้ว่ามาจากผลการสอนที่ดีขึ้น เพราะมีการจัดรูปแบบการสอนที่ใช้ได้ง่าย และปรับปรุงรูปแบบการสอนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางใน การเรียนการสอนมากขึ้น

Bartscher ,et al. (2001) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถ ด้านการเขียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการจดบันทึกและแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การวิจัยครั้งนี้ ต้องการสำรวจการ จัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับนักเรียนในช่วงชั้นเกรด 4 เกรด 7 และเกรด 8 ซึ่งเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้วิธีการเขียนอยู่ในระดับต่ำ เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำนี้เอง จะมี ผลกระทบต่อพฤติกรรม ทักษะคิด และการมีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อนในห้อง ซึ่งผลจากการวิจัยด้าน ระเบียบวินัย ผลการประเมินของอำเภอและผลการ ประเมินจากบันทึกของครู ก็สามารถยืนยันได้ว่า เป็นจริงตามนี้ ปัจจัยที่น่าจะเป็นสาเหตุของ การขาดทักษะด้านการเขียนก็คือ ไม่ค่อยมีการติดตามผล สะท้อนกลับจากครูไปสู่ผู้เรียนและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียน ส่วนสาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้ อื่น ๆ ก็คือ วิธีการดำเนินชีวิต ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ของนักเรียนบางคนซึ่งมาจากครอบครัวที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ รวมทั้งการมีสุขแผนภาพที่ไม่สมบูรณ์ และอิทธิพลทางด้านความ พหุพร้อม กลวิธีในการแก้ปัญหา ก็คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือฝึกการเขียนบันทึกประจำวันและ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือจะเป็นประโยชน์ในการฝึกเขียนแบบเป็นกลุ่ม และได้ศึกษาจาก งานเขียนของเพื่อน ส่วนการใช้วิธีการเขียนบันทึกประจำวันก็เพื่อวัตถุประสงค์ สอง ประการคือ 1) บันทึกสามารถเป็นตัวชี้วัดระดับของพัฒนาการด้านทักษะทางการเขียน 2) สามารถทำ หน้าที่เป็นวงจรในการพัฒนาทักษะทางการเขียนได้ สุดท้าย คือ การใช้กิจกรรมฝึกการเขียน เชิง สร้างสรรค์ ซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มความสนใจและแรงจูงใจของนักเรียนในการเขียน นอกจากนี้ยังมีผล การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมผลได้จากผลงานเขียนส่วนหนึ่งของนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบความถูกต้องของงานเขียน ซึ่งหลังจากที่ได้รวบรวมผลงานการวิจัยทั้งหมดแล้ว พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาในทักษะทางการเขียนมากขึ้นเมื่อจบหลักสูตรดังกล่าว

Adler (2002, pp.117-A) ได้วิจัยบทบาทการปฏิบัติพัฒนาการเขียนกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิจัยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเลือกการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ที่อาศัยใน 3 ชุมชน ชานเมืองนิวยอร์ก มีผู้ร่วมวิจัย คือ ครู 4 คนและนักเรียน 24

คน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูจะเปิดวิสัยทัศน์และคอยช่วยเหลือผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยได้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิชาการ นักเรียนมีภาวะอารมณ์ที่มีจินตนาการสูง ส่งผลให้การปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาขึ้น Jeroen, et al. (2002, pp. 39-64) ได้ศึกษารูปแบบ การเรียนการสอนแบบ 4C : พิมพ์เขียว สำหรับการเรียนที่ซับซ้อน ซึ่งอธิบายการออกแบบการเรียน การสอนไว้ 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโดย เมอร์เรียมเบิร์น ได้ศึกษาไว้ในปี 1990 และ ออกแบบโปรแกรมฝึกสอนทักษะที่ซับซ้อน ซึ่งได้อธิบายโครงสร้างการเรียนที่ซับซ้อนนี้เป็นแบบพิมพ์เขียวสำหรับการเรียนที่ซับซ้อน และมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการสอน ส่วนประกอบพื้นฐานที่จำเป็น 4 ประการ ในการทำพิมพ์เขียวสำหรับการเรียนที่ซับซ้อน คือ 1) การเรียนอย่างหนัก 2) การมีข้อมูลทาง วิชาการเป็นส่วนประกอบการเรียน 3) การหาข้อมูลทางวิชาการให้ทันเวลา 4) การแบ่งงานให้ เหมาะสม ซึ่งส่วนประกอบแต่ละส่วนของวิธีการเรียนนี้ถูกจับคู่เข้ากับพื้นฐาน กระบวนการเรียนที่ รวมอยู่ในกระบวนการเรียนที่ซับซ้อน ตัวอย่างการเรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเต็มเวลาที่ถูกจัดขึ้นใน แบบฝึกพิมพ์เขียวนี้ คือ การทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จาก การสังเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานที่พิจารณาจากการอ่าน ภาคผนวกท้ายบทความก่อนการอ่านเนื้อหา ภายในบทความ ซึ่งรูปแบบการเรียนแบบนี้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้เรียนและมีการพัฒนา ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ในรูปแบบของการสอนในระดับสูง

Tan and Hung (2002, pp.48-54) ได้ศึกษาการสร้างความรู้สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง จากรูปแบบการเรียนแบบอี : การทำให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า ซึ่งรูปแบบการเรียน แบบอีนี้ เป็นการเรียนและการฝึกฝนในโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากที่สุดในโลก โดย รูปแบบนี้เกิดจากหลักการต่อไปนี้ การเข้าร่วม 24/7 (24 ชั่วโมง/7 สัปดาห์) การเรียนรู้จากทุก สถานการณ์และทุกเวลา การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และการเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยจะไม่นำ เรื่องราวทางวิชาการเข้ามาเป็นเงื่อนไขในการเรียน แต่จะมีการกำหนด ข้อสันนิษฐานมากมายให้กับ ตัวผู้เรียน จากการสนับสนุนในปัจจุบัน รูปแบบการเรียนการสอน แบบอีเป็นจุดศูนย์กลางของทัศน วิสัยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนนี้มีข้อจำกัด กับเนื้อหาบางประเภท เช่น บัญชี แต่กับเนื้อหาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมสามารถใช้งานได้ดี จึงควร ใช้รูปแบบนี้กับการสอนวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและจะ ทำให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ โดยรูปแบบการเรียนรู้นี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความคิดในระดับสูงและสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

Ledger (2003, pp.1587-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อพิจารณาว่าการใช้ผังความคิดแบบ ร่วมมือจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ความมั่นใจในตนเองด้านวิทยาศาสตร์ และเจตคติด้านวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์ระดับเกรด 8 เพศหญิงอย่างไร คำถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) การใช้ผังความคิดแบบร่วมมือจะส่งผลต่อความมั่นใจตนเองด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหญิงหรือไม่ 2) ผังความคิดแบบร่วมมือจะส่งผลต่อเจตคติของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์หรือไม่ การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลองและใช้ Pretest Post-test กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับเกรด 8 โดยเลือกมาจากสามโรงเรียนที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 10 ชุด และแบบสอบถามปลายเปิด 2 ชุด ซึ่งครูเป็นผู้สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ Likert ถูกนำมาใช้เพื่อประเมินความมั่นใจตนเองในด้านวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ใช้เวลาในการศึกษา 12 สัปดาห์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนชาย ในกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลความมั่นใจตนเอง ด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นนักเรียนหญิงจากการทดสอบก่อนและหลังเรียนมีความมั่นใจในตนเองน้อย อย่างไรก็ตามระดับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองสูงกว่าระดับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุม

Wang (2004, pp.3656-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อสำรวจผลของความรู้ก่อนการสอนและสำรวจยุทธวิธีการใช้ผังความคิด ในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ตามความแตกต่างของจุดมุ่งหมาย ทางการศึกษา ยุทธวิธีผังความคิด ได้แก่ การจับคู่ การจำแนกบุพบท และการให้นักเรียน รวบรวมผังความคิด สื่อการสอน ได้แก่ เนื้อหาคำอธิบาย Word 2000 ที่เกี่ยวกับจิตใจมนุษย์ ผลสัมฤทธิ์ ประเมินผล โดยแบบทดสอบการจำแนก แบบทดสอบวัดการใช้ถ้อยคำและแบบทดสอบวัดความเข้าใจและแบบทดสอบรวม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี 290 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 182 คน ได้แก่ กลุ่มที่ใช้การจับคู่ โดยใช้ผังความคิด 50 คน กลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการจำแนกบุพบท 44 คน และกลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิด จำนวน 46 คน และจัดเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 42 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทั้ง 3 แบบ ให้ผลในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ไม่เท่ากัน ตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างระหว่างการใช้ผังความคิด ในการจับคู่ และพบ ความแตกต่างกันระหว่างการให้นักเรียนใช้ผังความคิด ในการรวบรวมความคิดในการจำแนก บุพบท และกลุ่มควบคุมที่ใช้ทดสอบแบบอิงเกณฑ์ทุกชนิด 2) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิด ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน และ 3) ความรู้ก่อนการสอน และการใช้ผังความคิดไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกึ่งทดลอง มีการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม และเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และการวิจัย เชนทดลองแบบสองกลุ่ม แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งพบในหลายระดับชั้น เช่น ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี และ หลายกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย นาฏศิลป์ เป็นต้น โดยมีตัวแปร อย่างหลากหลาย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา วิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS การใช้แผนผังความคิด การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำหลักการและแนวทาง ในการศึกษาไปพัฒนานักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบสองกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) จัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า แนวคิดการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน มีผลดีต่อผู้เรียนทั้งในด้านการพัฒนาความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ในการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีการนำแผนผังความคิดมากระตุ้นและจัดระบบความคิด ทำให้เขียนเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่หลากหลายและมีการจัดเรียงข้อมูลที่เป็นระบบ ผู้วิจัยสนใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มาใช้ในการพัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยศึกษาทั้งความสามารถทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียน

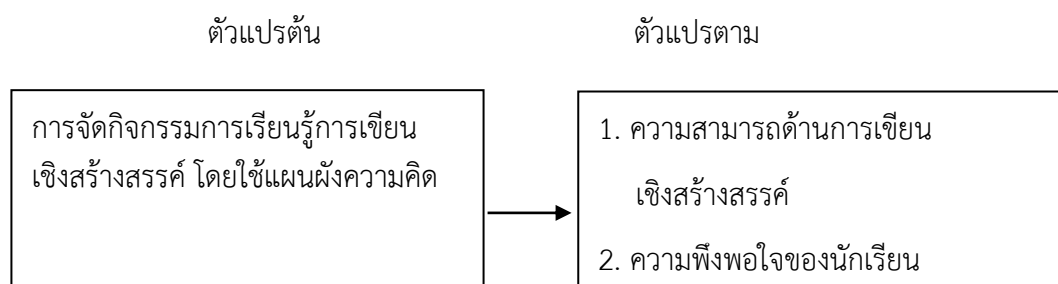
กล่าวโดยสรุป การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด โดยใช้แผนผังความคิด 3 ลักษณะ คือ แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) และ แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ในการเขียนจากรูปแบบที่หลากหลาย มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เขียนฝึกประสบการณ์ในการเขียนจำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 3 ประเด็น คือ

1. การแต่งประโยค/เรื่องจากคำ
2. การเขียนบรรยายภาพ
3. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

จากประเด็นการเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 ประเด็น เชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนและการคิดอย่างเป็นระบบส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาความสามารถทางการเขียน และช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสองห้องเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 24 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 24 คน รวมจำนวน 48 คน โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้อง ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง

3.2.2 แบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อสอบเรื่องการเขียนเรื่องจากภาพและการเขียนเรื่องตามจินตนาการ จำนวน 2 ฉบับ

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 10 ข้อ

3.3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1.1 วิเคราะห์เนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสาระแกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีเนื้อหา ดังนี้

1) การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย

2) การเขียนสื่อสาร เช่น

2.1) คำขวัญ

2.2) คำอวยพร

2.3) ประกาศ

3) การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด

4) การเขียนเรียงความ

5) การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบคำสั่ง

6) การเขียนจดหมายส่วนตัว

6.1) จดหมายขอโทษ

6.2) จดหมายแสดงความขอบคุณ

6.3) จดหมายแสดงความเห็นใจ

6.4) จดหมายแสดงความยินดี

7) การกรอกแบบรายการ

7.1) แบบคำร้องต่าง ๆ

7.2) ใบสมัครศึกษาต่อ

7.3) แบบฝึกส่งพัสดุและไปรษณีย์ภัณฑ์

8) การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

9) มารยาทในการเขียน

ผู้วิจัยได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1

กำหนดการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

แผนการจัดการ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
-----------------------------	-----------------	-----------------------	-------------------

ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย
ข้อสอบ 2 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง (นอกเวลาการทดลอง)

1	การเขียนคำจากภาพ	1. นักเรียนเขียนสร้างคำใหม่ และสามารถจัดหมวดหมู่ของคำที่สร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิดได้ 2. นักเรียนเขียนคำจากภาพและใช้แผนที่ความคิดในการเชื่อมโยงความคิดและแตกกิ่งความคิดได้	2
2	การแต่งประโยค/เรื่อง จากคำ	2.1 แต่งประโยคจากคำที่กำหนดได้ 2.2 เขียนเรื่องราวจากคำที่กำหนดได้ และมีความแปลกใหม่ 2.3 ปฏิบัติตนตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2
3	การเขียนบรรยายภาพ	3.1 เขียนแผนผังความคิดจากภาพได้ 3.2 นำข้อมูลจากแผนผังความคิดไปเขียนเป็นคำบรรยายภาพได้ 3.3 ปฏิบัติตนตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4	การเขียนบรรยาย เหตุการณ์	4.1 สามารถเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ ก่อน-หลังได้ 4.2 นำข้อมูลจากสถานการณ์ที่กำหนด เขียนเป็นเรื่องราวได้อย่าง สร้างสรรค์ 4.3 ปฏิบัติตามหลักมารยาทในการ เขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2
5	การเขียนเรื่องตาม จินตนาการ	5.1 เขียนคำและประโยคในการสื่อสาร ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี 5.2 เขียนเรื่องราวจากจินตนาการตาม ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ 5.3 ปฏิบัติตามหลักมารยาทในการ เขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2

ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย
ข้อสอบ 2 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง (นอกเวลาการทดลอง)

3.3.1.2 กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) ชื่อเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้
- 3) ชั้นที่สอน
- 4) จำนวนคาบที่ใช้ในการสอน
- 5) มาตรฐานการเรียนรู้
- 6) ตัวชี้วัด
- 7) จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด
- 8) สาระสำคัญ
- 9) สาระการเรียนรู้
- 10) ชิ้นงานหรือภาระงาน

- 11) กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 12) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้
- 13) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 14) บันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้
- 15) ภาคผนวก

3.3.1.3 ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนด

1) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม พบว่า ต้องปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้คำ และภาษาให้เหมาะสมในบางแผนการสอน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป และขั้นที่ 4 ประเมินผล ใช้เวลารวม 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย

- 1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนคำจากภาพ
- 1.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การแต่งประโยค/เรื่องจากคำ
- 1.3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเขียนบรรยายภาพ
- 1.4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การเขียนบรรยายเหตุการณ์
- 1.5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 2.1) นายสุชาติ วิริยะ (ปรด.บริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งกุลาราชานุสรณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย
- 2.2) นางสาวทิพย์วารี สงนอก (ศศ.ม.ภาษาไทย) ประธานหลักสูตร ศศ.บ. ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2.3) นางธัญญา ตรงดี (ศศ.ม.ภาษาไทย) ครูโรงเรียนโรงเรียนโพนสวรรค์ราชภัฏพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหา

เพื่อประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.121)

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด	ระดับ 5
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก	ระดับ 4
ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง	ระดับ 3
ความเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้	ระดับ 2
ความเหมาะสมอยู่ในระดับปรับปรุง	ระดับ 1

การแปลผลคะแนนเฉลี่ยซึ่งเป็นเกณฑ์หาคุณภาพของแผนการเรียนรู้ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.51-1.50 แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ผลการประเมิน พบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 แล้วหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3.3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากภาพและการเขียนเรื่องตามจินตนาการ จำนวน 2 ข้อ ซึ่งมีการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

3.3.2.1 การสร้างแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากภาพและการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักการทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ตามเอกสารของบุญชม ศรีสะอาด (2553, น.68-73)

2) วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน บ้านหนองเสี้ยว พ.ศ. 2551 (แก้ไข 2553) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาแก่กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

ตารางที่ 3.2

วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเกณฑ์ การวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	ประเด็นในการประเมิน
ท 2.1	ป.6/3	เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน	การเขียนแผนผังความคิด
ท 2.1	ป.6/8	เขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์	ความคิดสร้างสรรค์
	ป.6/9	มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

จากตารางที่ 3.2 แสดงถึงความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการเขียนกับตัวชี้วัด ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปกำหนดเป็นรายการประเมินการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์สรุปได้ดังนี้

มาตรฐานที่ ท2.1 ตัวชี้วัด ป.6/3 กำหนดไว้ 1 ประเด็น 2 รายการ คือ

1. การเสนอเนื้อเรื่อง

1.1 การเลือกสรรถ้อยคำ

1.2 การเรียบเรียงถ้อยคำ วลี ประโยคถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมายได้ชัดเจน

มาตรฐานที่ ท2.1 ตัวชี้วัด ป.6/8 กำหนดไว้ 1 ประเด็น 2 รายการ คือ

1. ความคิดริเริ่ม

1.1 แนวคิดแปลกใหม่ในเชิงบวกและสอดแทรกคุณธรรม

1.2 มีความคิดริเริ่ม ประเด็นที่น่าสนใจ

มาตรฐานที่ ท2.1 ตัวชี้วัด ป.6/9 กำหนดไว้ 1 ประเด็น 2 รายการ คือ

1. การใช้ภาษา

1.1 เขียนสะกดคำและมีการเว้นวรรคตอนถูกต้อง

1.2 การทำงานสะอาดเรียบร้อย

1.3 สร้างแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากภาพและการเขียนเรื่องตาม

จินตนาการ จำนวน 2 ข้อ เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านการเขียนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.4 นำแบบทดสอบเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในคำถาม ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกทำแบบทดสอบ

1.4.1 ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในคำถาม/คำสั่งให้ชัดเจน

1.4.2 ปรับปรุงเวลาที่ใช้ในการสอบให้เหมาะสม

3.3.2.2 นำแบบทดสอบที่ได้รับการแนะนำจากที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คนชุด เดิมตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความถูกต้อง ของภาษาที่ใช้ในคำถาม ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกทำแบบทดสอบ ความเหมาะสมของ ภาพ เป็นต้น

3.3.2.3 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) ปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้มีความง่ายและเหมาะสมกับระดับชั้น
- 2) ปรับปรุงข้อความให้ชัดเจน
- 3) ปรับปรุงเวลาให้เหมาะสมกับความยากง่ายของแบบทดสอบ แล้วนำไป ทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 2 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างแต่เรียนเรื่องนี้แล้ว เพื่อนำมาตรวจให้คะแนนโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย อีก 1 คน ตรวจให้คะแนน อย่างเป็นอิสระต่อกัน เพื่อนำคะแนนที่ได้มาหาความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนน โดยการหา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากผู้ตรวจ 2 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของการตรวจเท่ากับ 1.00
- 4) นำแบบทดสอบที่ตรวจแล้วนำไปใช้ในการทดสอบก่อนและหลัง การพัฒนา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด

3.3.3 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อกิจกรรม การเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับวิชาภาษาไทยจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม

3.3.3.2 ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและศึกษาการสร้างแบบสอบถาม จากตำราวัดผลทางการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 77-91)

3.3.3.3 ศึกษาข้อความที่แสดงความคิดเห็นและสร้างแบบประเมินเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดระดับคะแนนของความพึงพอใจ ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ชวลิต ชูกำแพง, 2550, น.112-113)

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

3.3.3.4 กำหนดเกณฑ์และแปลความหมาย ดังนี้

2.51 –3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

1.51 –2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.00 –1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

3.3.3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.3.3.6 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามคำศัพท์เฉพาะ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IC) ผลปรากฏว่า ข้อคำถามรายข้อมีค่า IC ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อคำถาม (ภาคผนวก, น.114)

3.3.3.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบกลุ่มเดี่ยววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The single group pre test post test design) ดังตารางที่ 6 (องอาจ นัยพัฒน์, 2551, น.53-59)

ตารางที่ 3.3

แบบแผนการทดลอง

สอบก่อน	ตัวแปรต้น	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

เมื่อ X แทน การจัดการกระทำตามการทดลอง
 T₁ แทน การวัดผลก่อนการทดลอง (Pre test)
 T₂ แทน การวัดผลหลังการทดลอง (Post test)

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว

3.5.2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงหลักการและเหตุผล ให้แก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายรับทราบ

3.5.3 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre test) โดยใช้แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด

3.5.4 ทดลองใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว จำนวน 24 คน ปีการศึกษา 2560 ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2560 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย การเขียนคำจากภาพ การแต่งประโยค/เรื่องจากคำ การเขียนบรรยายภาพ การเขียนบรรยายเหตุการณ์ และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

3.5.5 หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post test) โดยใช้แบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน และสอบถามความพึงพอใจ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2

3.6.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์จากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มตามวิธีของกู๊ดแมนและชไนเดอร์ (Goodman and Schneider)

3.6.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยการทดสอบที (t-test)

3.6.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของชวลิต ชูกำแหง (2550, น.112-113)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.7.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องเหมาะสม (Index of consistency : IC) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.63)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.7.1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน โดยใช้สูตรของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.112)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - c)^2} \quad (3-2)$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อสอบ

X_i แทน คะแนนของแต่ละคน

C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

3.7.2 สถิติพื้นฐาน

3.7.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.122)

$$P = \frac{R}{N} \times 100 \quad (3-3)$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

R แทน ความถี่ที่ต้องการแบ่งให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

3.7.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (3-5)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	\sum	แทน	ผลรวม

3.7.2.4 ค่าประสิทธิภาพของการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2 โดยใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.155)

$$E_1 = \frac{\sum x}{A} \times 100 \quad (3-6)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนระหว่างเรียนทุกคน
	A	แทน	คะแนนเต็มของชิ้นงานหรือกิจกรรมทุกกิจกรรมรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum x}{B} \times 100 \quad (3-7)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนที่ได้หลังเรียนทุกคน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.7.2.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (The effectiveness index : E.I) โดยวิเคราะห์จากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม ตามวิธีของกู๊ดแมนและชไนเดอร์ (Goodman and Schneider) โดยใช้สูตรดังนี้ (เผชิญ กิจระการ, 2548, น.31)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}} \quad (3-8)$$

3.7.2.6 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการทดสอบที (t-test แบบ Dependent Sample) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad (3-9)$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบ
ความมีนัยสำคัญ
D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 Σ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ข้อมูล ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ให้ถูกต้องตลอดจนสื่อความหมายของข้อมูลที่ตรงกัน ดังนี้

- E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
- E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
- E.I. แทน ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)
- X แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย
- T แทน สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แปลผล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผล ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	210	178.58	2.14	85.04
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.42	2.46	82.08
ประสิทธิภาพสื่อประสม (E_1 / E_2) = 85.04/82.08				

จากตารางที่ 4.1 พบว่า คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดและคะแนนจากการทำกิจกรรม รวมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 178.58 คิดเป็นร้อยละ 85.04 (ภาคผนวก, น.115-116) แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.04 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 82.08 ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิดมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2

ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน

n	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมหลังเรียน	คะแนนรวมก่อนเรียน	E.I.
24	20	394	136	0.7500

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7500 หรือร้อยละ 75.00

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่าง ก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด โดยใช้การทดสอบ t - test for Dependent Sample ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 24 คน

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	df	P
หลังเรียน	24	16.42	1.13	33.57	23	.000*
ก่อนเรียน	24	5.67	1.83			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ สรุปผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนมีการแต่งประโยคจากภาพส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	2.67	0.81	มาก
2	นักเรียนฝึกการเขียนเรื่องจากคำ	2.53	0.88	มาก
3	นักเรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายภาพตามแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม	2.68	0.80	มาก
4	นักเรียนได้ร่วมกลุ่มการทำงานเขียนเรื่องตามจินตนาการ	2.64	0.83	มาก
5	นักเรียนสนุกสนานได้ระบายสีการเขียนเรื่องตามจินตนาการตามแผนผังความคิดแบบก้างปลา	2.67	0.81	มาก
6	นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยการเขียนเรื่องตามความสนใจของตนเอง	2.65	0.84	มาก
7	นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การแต่งประโยคจากภาพ	2.72	0.64	มาก
8	นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ที่พบในชีวิตจริงนำมาเขียนเรื่องแปลกใหม่	2.70	0.68	มาก
9	นักเรียนมีผลงาน การสร้างชิ้นงานจากการปฏิบัติจริงนำไปจัดป้ายนิเทศ	2.66	0.83	มาก
10	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเขียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.65	0.84	มาก
	รวม	2.66	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด เรียงลำดับดังนี้ นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การแต่งประโยคจากภาพ ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ที่พบในชีวิตจริงนำมาเขียนเรื่องแปลกใหม่ ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.63) และ นักเรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายภาพตามแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.80)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิจัยและสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผล ดังนี้

5.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/82.08 ซึ่งเป็นไปตามตามเกณฑ์ 80/80

5.1.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7500

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.80)

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ปรากฏผล ดังนี้

5.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/82.08 ซึ่งเป็นไปตามตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้

เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ได้ดำเนินการ ดังนี้

5.2.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบและวิธีการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยศึกษาจากหลักสูตรเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและตัวชี้วัด ตลอดจนการวัดผลประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้จากนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ มีการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง และแบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบและผ่านการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้ของแบบทดสอบหาค่าความยากค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จึงทำให้แบบทดสอบและแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

5.2.1.2 กระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ได้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เต็มความรู้ความสามารถ ของตนเอง กระบวนการจัดการเรียนรู้เริ่มจากสาระการเรียนรู้ที่ง่ายไปหาสาระการเรียนรู้ที่ยากอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อน ได้เคลื่อนไหวร่างกายและร่วมกิจกรรมที่สนใจ ฝึกแก้ปัญหา และนำเสนอประสบการณ์ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549, น.52)

5.2.1.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมก่อนเรียน ได้แสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่จากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่ กับความรู้เดิม แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม สรุปลองค์ความรู้ ปฏิบัติงาน และประยุกต์ ใช้ความรู้ (ทศนา แคมมณี, 2548, น.89) สอดคล้องกับ สุมิตรา บุตรศรีเมือง (2550, น.69) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิด ไว้ว่า นักเรียนระบายความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในทางสร้างสรรค์ เข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ได้ปรับตัว ทางอารมณ์และทางสังคม ประสบการณ์จากการอภิปรายร่วมกันจะช่วยพัฒนาทักษะในการเขียนได้มากกว่าการให้เขียนแต่เพียงอย่างเดียว และ สอดคล้องกับ ชูติพันธ์ นามท้าว (2551, น.79 – 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน บ้านหนองช้าง อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.12/83.76 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 แสดงว่าชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 0.7500 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน ได้ร่วมกิจกรรมที่สนใจทำให้นักเรียนเรียนรู้บทเรียนได้ดี (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549, น.52) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบและผ่านการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้ แบบทดสอบ ผ่านการหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่น จึงทำให้แบบทดสอบมีคุณภาพวัดผลการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ ผลการทดลองใช้จึงสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2548, น. 89) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดว่า ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ได้ทำความเข้าใจกับเนื้อหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน สรุปเป็น องค์ความรู้แล้วนำไปประยุกต์ใช้ จึงทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้อง กับ ประทินทิพย์ พรไชยยา (2552, น.85) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต (ภาษาพาที) ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิด เท่ากับ 0.7076 และ 0.6905 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 70.76 และ 69.05 ตามลำดับ สอดคล้องกับ ชุติพร พิณิจพล (2554, น.90) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6014 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 60.14 สอดคล้อง กับ รัชณี ป้องทัพไทย (2551, น.100) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนและการเขียน เชิงสร้างสรรค์ เรื่องกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียน ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมบทเรียนมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.69 แสดงว่านักเรียน มีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 69.00 และ 3) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนน

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียน ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนได้ใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนออกมาด้วยถ้อยคำ ที่สละสลวยประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจและส่งเสริมระดับสติปัญญาไปในตัว (สุมิตรา บุตรศรีเมือง, 2550, น.69) นักเรียนได้เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็น ที่ยอมรับของสาธารณชน (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546, น.78) ได้ใช้ความรู้ ประสบการณ์และจินตนาการในการเขียนเรียงความ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย และบทร้อยกรอง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องมีความคิดดี มีจินตนาการดี มีประมวลคำหลากหลาย สามารถนำคำมาใช้ในการเขียน มีเทคนิคการเขียนและใช้สำนวนสละสลวย (กรมวิชาการ, 2545, น.63) เกิดการคิดแยกแยะองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่า มีแนวโน้มไปในทางใด (เพ็ญศรี จันทร์ดวง, 2546, น.105) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547, น.97) กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการจำแนกแจกแจงและแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของเรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่ง ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ สุมิตรา บุตรศรีเมือง (2550, น.70) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และคะแนนเฉลี่ยในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชุสิทธิ์ พินิจพล (2554, น.86) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับมัลลิกา แก่งคำ (2553, น.96) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 17.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.14

5.2.1.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรชร วัฒนกุล (2553, น.124) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบัณฑิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียน การสอน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบ การเรียน การสอน ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ วัตถุประสงค์ของ รูปแบบ และโครงสร้างของรูปแบบ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนจากรูปแบบมี คะแนนความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อ การสื่อสารหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษา กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน การสอนอยู่ใน ระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ สิรินาฏ กางโหลน (2549, น.85-141) ได้วิจัยการ พัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียน และเพื่อศึกษาความ พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเป็อยน้อยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระ โดยใช้ แผนผังความคิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้แผนผังความคิด มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 87.25/84.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล ของแผนการ เรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระ โดยใช้ผังความคิดมีค่าเท่ากับ 0.4096 แสดงว่านักเรียนมี ความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.96 คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ Mind Mapping หลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนภาพความคิดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

5.3.1.1 ก่อนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรดำเนินการปรับ ความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อน เพื่อเตรียมความรู้พื้นฐานที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ต่อไป

5.3.1.2 ครูควรมีการเตรียมทั้งเนื้อหาและวิธีการ สื่ออุปกรณ์ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม ต่าง ๆ ให้พร้อม สะดวกและง่ายต่อการหยิบใช้ ให้ครบต่อจำนวนของนักเรียนและควรเสนอแนะ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างพอเพียง

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรอธิบายถึงขั้นตอนวิธีการเรียนให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ฝึกการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก

5.3.1.4 ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและทั่วถึงทุกคน โดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้สามารถค้นพบความรู้ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย และในกลุ่มสาระอื่น พร้อมทั้งครูผู้สอนควรให้คำแนะนำช่วยเหลือจนนักเรียนปฏิบัติได้เอง

5.3.1.5 ในการจัดกลุ่มนักเรียนควรเป็นกลุ่มคละความสามารถ มีทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อนเพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนที่อ่อนจะได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ส่วนนักเรียนที่เก่งก็จะได้เพิ่มทักษะโดยการอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนในกลุ่ม

5.3.1.6 ครูควรสนับสนุนและจัดแหล่งความรู้ให้นักเรียนได้มีโอกาส ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างทั่วถึงและกว้างขวาง

5.3.1.7 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ครูสามารถปรับเวลาให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

5.3.1.8 ควรมีการแจ้งผลการทดสอบและผลการทำงานทุกครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.3.2.1 ควรนำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกับแบบฝึกทักษะในระดับชั้นอื่น ๆ

5.3.2.2 ควรนำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือหรือประกอบการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นอื่น ๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กมลทิพย์ นันทจันทร์. (2549). การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องชีวิตสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาขาวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2532). หลักการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา จันทะดวง. (2543). หลักการสอน. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- กรรณิการ์ ต๊ะแสง. (2548). การใช้แบบฝึกกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นสื่อการสอนเพื่อพัฒนา การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จักรพันธ์ สีหานาถ. (2559). พัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการใช้คำถาม แบบกระตุ้นให้คิดและแผนผังความคิด (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา หลักสูตร). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จักรเพชร สุริยกมล. (2551). ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิง สร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉัตรลดา ปุณณพันธ์. (2548). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่องเพลงไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (การศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2550). การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช. (2544). *คู่มือการเขียนแผนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา*.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตีพันธ์ นามท้าว. (2551). “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี*. 1(1) : 534-542.
- ถวัลย์ มาศจริส. (2546). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โทนี บูชาน. (2545). *ใช้หัวคิด*. แปลโดย ธัญญา มลอนันต์. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- นิจ จันทรมล. (ม.ป.ป). *แบบฝึกทักษะเกี่ยวกับความหมาย*. ลำปาง : สพป.ลำปาง เขต 1
- นिरนุช บริสัย. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนย่อความด้วยกระบวนการ
กลุ่มโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บังอร พุ่มสะอาด และคณะ. (2546). *การศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 และ 6 โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในโรงเรียน
ประถมศึกษา เขตการศึกษา 6*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
ทรวโรดม ประสานมิตร.
- บรรจง จันทรพันธ์. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย
เรื่อง การเขียนสะกดคำ ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*.
(วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเดือน คุสุวรรณ. (2547). *การใช้กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการเขียนภาษาอังกฤษ
เชิงสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เบญจมาศ คุ่มทรัพย์. (2550). *การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและ
การสอน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ปราณี สรสิทธิ์. (2541). *การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์*. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์.

- ปณัฎดา บุญเสนาะ. (2551). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ. (2536). *วัฒนธรรมทางภาษา*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผชิญ กิจระการ. (2548). *การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรเพ็ญ ปลีกกล้า. (2557). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะ* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มะลิวัลย์ ชาวอุบล. (2548). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องโรคติดต่อในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ กศม. หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา มหากุล. (2540). *การสอนทักษะการเขียน ใน สมิตรา อังวัฒนกุล (บรรณาธิการ) ชุดเสริมประสิทธิภาพครู แนวคิดและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2550). *มูลนิธิวิกิมีเดีย. อัปเดต 8 กันยายน 2555. 7.24 UTC. สารานุกรมออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://th.wikipedia.org/wiki/PHP>.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณิ โสมประยูร. (2548). *การพัฒนาทักษะการเขียนระดับประถมศึกษา (2). ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน่วยที่ 9-15*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันราชภัฏราชนครินทร์. (2546). *เทคนิคการบริหารและการวางแผน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- สาโรช ไสยสมบัติ. (2534). *ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สิริญากร สดแสงจันทร์. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย แบบโครงงาน เรื่อง กรเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ กศม.). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิรินาฏ กางโหล่น (2549). *ได้วิจัยการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการชนิดข้ามกลุ่มสาระโดยใช้ แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* (ม.ป.พ.).
- สมจิตร ศรีสุข. (2550). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์.* (ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมรภูมิ ขวัญคุ้ม. (2546). *ความพึงพอใจของบุคลากรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มี ต่อการจัดสวัสดิการภายในโรงเรียน* (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมบัติ ตัญจรัยรัตน์ และคณะ. (2545). *สอนให้คิด คิดแล้วเขียน เขียนจากความคิด.* ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพิศ คงทรง. (2549). *การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองแก สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก วิเศษสมบัติ. (2545). *ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของสถาบันราชภัฏเพชรบุรี.* (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต) . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมพงษ์ ดิษฐ์เนิน. (2546). *ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2541). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.* กรุงเทพฯ : เดอะโนว์เลจ.
- สมศรี ภูมิชัย. (2551). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำรวย นำบัณฑิต. (2547). *การพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาพระพุทธศาสนา.* (วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- สุขุมมาลย์ ฐานมั่น. (2547). *การพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย*. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน*. ราชบุรี : บพิธการพิมพ์.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เขาแก้ว. (2551). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนแบบโครงงาน*. (วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). *การเขียนแผนการจัดการศึกษาการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุมิตรา บุตรศรีเมือง. (2550). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ด้านการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรชร วัฒนกุล. (2553). *พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : สุวีริยสาส์น.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2548). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธมณี. (2547). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ไยไหม.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2538). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. สืบค้นจาก www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ref%20data.php?ArticleID...issn...

- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ :
 บุ๊คพอยท์.
- Adler, Marion Robin. (2002). *The role of play in Writing development : A study of four
 hing School creative writing classes*. State University of New York At Albany.
- Adams and Krockover. (1999). *Teachers' understanding of the nature of science and
 classroom practice: Factors that facilitate or impede the relationship*. New
 York : John Wiley & Sons.
- Bartscher and others. (2001). *Epigenetic Aspects of Chronic Diseases*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20
 กรกฎาคม 2560 จาก [https://books.google.co.th/books?isbn= 1848826443](https://books.google.co.th/books?isbn=1848826443)
- Keeney, R.L. (1976). *Decision Making with Multiple Objectives Preferences and Value
 Tradeoffs*. New York : Wiley.
- Ledger. (2003). *Heath Ledger and the papazzi*. สืบค้นจาก
<https://www.imdb.com/title/tt0304711/>
- Simle. (1993). *A Simple Laboratory Scale Method for Isolation of Amaranth Starch*.
 First published; <https://doi.org/10.1002/star>.
- Tan and Hung. (2002). *Sustaining a Resilient Asia Pacific Community*.
 สืบค้นจาก. [https://books.google.co.th/books? isbn =1443806854](https://books.google.co.th/books?isbn=1443806854)
- Wang, Charies Xiaozue. (2004). The Instructional Effects of Prior Knowledge and Three
 Concept Mapping Strategies in Facilitating Achievement of Different
 Educational Objectives. *Dissertation Abstracts International*. 64(10) : 3656-A.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.สุชาติ วิริยะ

วุฒิทางการศึกษา ปรด. (บริหารการศึกษา) และเชี่ยวชาญ
ด้านภาษาไทย

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งกุลาประชานุสรณ์
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

2. นางสาวทิพย์วารี สงนอก

วุฒิทางการศึกษา ศศ.ม. (ภาษาไทย)

ตำแหน่ง ประธานหลักสูตร ศศ.บ.ภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3. นางธัญญา ตรงดี

วุฒิทางการศึกษา ศศ.ม. (ภาษาไทย)

ตำแหน่ง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
จังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	1.1 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	1.2 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน
2. ด้าน กระบวนการ จัดการเรียนรู้	2.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความ สอดคล้องกับสาระและจุดประสงค์ การเรียนรู้
	2.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความ หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามขั้นตอนการ เรียนรู้
3. ด้านสื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	3.1 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และ กระบวนการเรียนรู้
	3.2 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้มีความ หลากหลายและสะดวกในการใช้
4. ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.1 การกำหนดวิธีวัดที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้
	4.2 เครื่องมือวัดผลมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์และกระบวนการจัดการ เรียนรู้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ประเด็นการ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
	4.3 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล ไว้ชัดเจน
5. คุณภาพของ แผนการจัดการ เรียนรู้	5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ สำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน
	5.2 แผนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและเหมาะสมกับระยะเวลา
	5.3 แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไป ปฏิบัติได้จริงตามขั้นตอนการเรียนรู้

หมายเหตุ	ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด
	ระดับ 4	หมายถึง	มาก
	ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
	ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
	ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ตารางที่ ข.2

ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	คุณภาพแผนการเรียนรู้
1	การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	มากที่สุด
2	การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน	4.66	มากที่สุด
3	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.66	มากที่สุด
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	มาก
5	กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามขั้นตอนการเรียนรู้	4.33	มาก
6	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้	4.33	มาก
7	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้มีความหลากหลายและสะดวกในการใช้	4.00	มาก
8	การกำหนดวิธีวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	4.66	มากที่สุด
9	เครื่องมือวัดผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.66	มากที่สุด
10	กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน	5.00	มากที่สุด
11	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	5.00	มากที่สุด
12	แผนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับระยะเวลา	4.00	มาก
13	แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตามขั้นตอนการเรียนรู้	4.33	มาก
	เฉลี่ย	4.51	มากที่สุด

ตารางที่ ข.3

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

จุดประสงค์	ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ผลรวม	
1. นักเรียนสามารถเขียนเป็น	1	+1	+1	+1	+3	1.00
เรื่องราวได้อย่างน่าสนใจและ	2	+1	+1	+1	+3	1.00
แสดงถึงความแปลกใหม่						

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.4

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนผังความคิด โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ผลรวม	
1. นักเรียนมีการแต่งประโยคจากภาพส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+3	1.00
2. นักเรียนฝึกการเขียนเรื่องจากคำ	+1	+1	+1	+3	1.00
3. นักเรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายภาพตามแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม	0	+1	+1	+2	0.66
4. นักเรียนได้ร่วมกลุ่มการทำงานเขียนเรื่องตามจินตนาการ	+1	0	+1	+2	0.66
5. นักเรียนสนุกสนานได้ระบายสีการเขียนเรื่องตามจินตนาการตามแผนผังความคิดแบบก้างปลา	+1	+1	+1	+3	1.00
6. นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยการเขียนเรื่องตามความสนใจของตนเอง	+1	+1	+1	+3	1.00
7. นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การแต่งประโยคจากภาพ	+1	+1	+1	+3	1.00
8. นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ที่พบในชีวิตจริงนำมาเขียนเรื่องแปลกใหม่	+1	+1	+1	+3	1.00
9. นักเรียนมีผลงาน การสร้างชิ้นงานจากการปฏิบัติจริงนำไปจัดป้ายนิเทศ	+1	+1	+1	+3	1.00
10. นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเขียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	+3	1.00

ตารางที่ ข.5

การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน

เลขที่	คะแนนกิจกรรม/แบบทดสอบ		คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
	ย่อยท้ายแผนการเรียนรู้ ระหว่างเรียน (210 คะแนน)			
1	180		5	16
2	185		6	17
3	177		7	18
4	188		8	19
5	156		5	16
6	154		4	15
7	180		6	17
8	170		4	14
9	182		7	17
10	175		5	16
11	189		7	18
12	170		4	15
13	174		5	16
14	190		8	18
15	175		4	16
16	188		5	16
17	185		6	17
18	183		5	16
19	185		6	16
20	183		7	17
21	180		5	16
22	182		6	16
23	180		6	16

(ต่อ)

ตารางที่ ข.5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนกิจกรรม/แบบทดสอบ ย่อยท้ายแผนการเรียนรู้ ระหว่างเรียน (210 คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
24	175	5	16
รวม	4,286	136	394
เฉลี่ย	178.58	5.67	16.42
ร้อยละ	$E_1 = 85.04$	28.33	$E_2 = 82.08$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

กำหนดการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กำหนดการจัดการเรียนรู้
การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

• มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด
2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม
3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน
4. เขียนเรียงความ
5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน
6. เขียนจดหมายส่วนตัว
7. กรอกแบบรายการต่าง ๆ
8. เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
9. มีมารยาทในการเขียน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
2. การเขียนสื่อสาร เช่น
 - คำขวัญ
 - คำอวยพร

- ประกาศ
- 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด
- 4. การเขียนเรียงความ
- 5. การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัยสุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
- 6. การเขียนจดหมายส่วนตัว
 - จดหมายขอโทษ
 - จดหมายแสดงความขอบคุณ
 - จดหมายแสดงความเห็นใจ
 - จดหมายแสดงความยินดี
- 7. การกรอกแบบรายการ
 - แบบคำร้องต่าง ๆ
 - ใบสมัครศึกษาต่อ
 - แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณียภัณฑ์
- 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
- 9. มารยาทในการเขียน

กำหนดการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อสอบ 2 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง (นอกเวลาการทดลอง)			
1	การเขียนคำจากภาพ	1.นักเรียนเขียนสร้างคำใหม่ และสามารถจัดหมวดหมู่ของคำที่สร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิดได้ 2.นักเรียนเขียนคำจากภาพและใช้แผนที่ความคิดในการเชื่อมโยงความคิดและแตกกิ่งความคิดได้	2
2	การแต่งประโยค/เรื่องจากคำ	2.1 แต่งประโยคจากคำที่กำหนดได้ 2.2 เขียนเรื่องราวจากคำที่กำหนดได้ และมีความแปลกใหม่ 2.3 ปฏิบัติตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2
3	การเขียนบรรยายภาพ	3.1 เขียนแผนผังความคิดจากภาพได้ 3.2 นำข้อมูลจากแผนผังความคิดไปเขียนเป็นคำบรรยายภาพได้ 3.3 ปฏิบัติตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2
4	การเขียนบรรยายเหตุการณ์	4.1 สามารถเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังได้ 4.2 นำข้อมูลจากสถานการณ์ที่กำหนดเขียนเป็นเรื่องราวได้อย่างสร้างสรรค์ 4.3 ปฏิบัติตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5	การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	5.1 เขียนคำและประโยคในการสื่อสารได้ถูกต้องตามอักขรวิธี 5.2 เขียนเรื่องราวจากจินตนาการตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ 5.3 ปฏิบัติตนตามหลักมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน	2
ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อสอบ 2 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง (นอกเวลาการทดลอง)			

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**
แผนการสอนที่ 1 การเขียนคำจากภาพ **เวลา 2 ชั่วโมง**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ป.6/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน

2. สาระสำคัญ

การเขียนคำเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดความคิดสู่การเขียน การเขียนคำจากภาพโดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่วได้เรียนรู้ประมวลคำใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานและเตรียมในการเขียนสร้างสรรค์ได้ดี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสร้างคำใหม่และสามารถจัดหมวดหมู่ของคำที่สร้างขึ้นโดยใช้แผนผังความคิดได้
- 3.2 นักเรียนเขียนคำจากภาพและใช้แผนผังความคิดในการเชื่อมโยงความคิดและแตกกิ่งความคิดได้

4. สาระการเรียนรู้

การเขียนคำจากภาพ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

5.1.1 นักเรียนเล่นเกม 20 คำถาม เช่น อะไรเอ่ยมีลักษณะกลม เป็นอุปกรณ์กีฬา (ลูกบอล) อะไรเอ่ยเป็นก้อนเหมือนน้ำแข็งตกลงมาจากฟ้า (ลูกเห็บ) ลูกของยุงเรียกว่า (ลูกน้ำ)

5.1.2 นักเรียนสังเกตคำตอบของการเล่นเกมว่ามีส่วนคล้ายกันหรือเหมือนกันอย่างไร เช่น คำตอบเป็นคำที่มีคำขึ้นต้นเหมือนกัน

5.1.3 ทบทวนขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิดโดยให้นักเรียนช่วยกันบอกวิธีการและขั้นตอนการเขียนแผนที่ความคิด

5.1.4 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

5.2 ขั้นสอน

ขั้นเตรียมการเขียน

5.2.1 ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าการสร้างคำใหม่สามารถสร้างได้หลากหลายวิธี เช่น การสร้างคำมูล คำประสม การสร้างคำซ้อน การสร้างคำซ้ำ

5.2.2 ครูทบทวนความรู้เรื่อง คำซ้อน คำซ้ำ คำมูล คำประสม พร้อมแจกใบความรู้ เรื่องการสร้างคำให้นักเรียน

5.2.3 นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การสร้างคำ

5.2.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน แล้วระดมความคิด สร้างคำใหม่ให้มากที่สุด

5.2.5 ครูแจกอุปกรณ์ในการทำแผนผังความคิดการสร้างคำ

ขั้นการยกράงการเขียน

นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำภาพที่กลุ่มตัวเองสนใจมาใช้ในการเขียนโดยใช้แผนผังความคิดตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) เขียนหัวข้อสำคัญของเรื่อง (การสร้างคำ)
- 2) เขียนแนวความคิดหลัก (คำที่นำมาเขียน)
- 3) เขียนความคิดรอง (คำที่เกี่ยวข้องกับคำที่นำมาเขียน)
- 4) เขียนกิ่งของความคิดรองให้มากที่สุด
- 5) ตกแต่งเส้นสีให้สวยงาม และควรใช้สีไม่น้อยกว่า 3 สี

ขั้นตรวจสอบความถูกต้อง

ครูชี้แจงให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบการเขียนตามประเด็นดังนี้

- 1) ด้านความเชื่อมโยงของคำ
- 2) ด้านการจัดหมวดหมู่ของคำ
- 3) ด้านคำที่แปลกใหม่ หลากหลาย (จำนวนคำ)
- 4) ด้านความถูกต้องทางภาษา

ในขั้นนี้นักเรียนสามารถเพิ่มเติมกิ่งความคิดของตนเองได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดตามความคิดของกลุ่มตนเอง ทั้งนี้ต้องมีความเชื่อมโยงกับกิ่งความคิดนั้น ๆ ด้วย

ขั้นนำเสนอผลงาน

5.2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานแผนผังความคิดติดหน้าชั้นเรียน เพื่อนำเสนอผลงาน

5.2.7 เพื่อนแต่ละกลุ่มช่วยกันประเมินผลงานเพื่อนโดยใช้การเขียนดาวไปติดที่ผลงาน

5.2.8 นักเรียนทำแผนผังความคิดการเขียนคำจากแบบฝึกที่ครูแจกให้รายบุคคลภายในเวลา 10 นาที เสร็จแล้วส่งครูตรวจ

5.2.9 ครูแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบ

5.3 ขั้นสรุป

5.3.1 นักเรียนช่วยกันสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำจากภาพรวมทั้งชื่นชมการทำผลงานของแต่ละกลุ่ม และแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด พร้อมทั้งเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5.3.2 นักเรียนช่วยกันรวบรวมคำที่ได้จากการสร้างคำโดยใช้แผนผังความคิดแล้วเย็บเล่มเป็นคลังคำของห้อง

5.4 ขั้นประเมินผล

5.4.1 ครูตรวจผลงานการเขียนคำจากภาพของนักเรียนโดยใช้แผนผังความคิดแล้วแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบ

5.4.2 นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นผลงานของเพื่อน และรับฟังข้อเสนอแนะผลงานของตนเองเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนางานในครั้งต่อไป

6. สื่อการเรียนการสอน

6.1 กระดาษร้อยปอนด์

6.2 ใบความรู้เรื่อง การสร้างคำ

6.3 ใบงานที่ 1 การเขียนแผนผังความคิด เรื่อง การสร้างคำ

6.4 ใบงานที่ 2 แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนคำจากคำ

6.5 กระดาษเอ 4

7. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนเขียนคำจากภาพ และสามารถจัดระบบและเชื่อมโยงความคิดโดยใช้แผนผังความคิดได้	ตรวจผลงานการเขียนแผนผังความคิดการสร้างคำ และการเขียนคำจากภาพ ทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 80

8. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

ผู้วิจัย

(นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา)

นักศึกษาศรีวิภาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ใบความรู้ เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุหรือสิ่งของต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันมากมาย ดังนั้นคำที่เคยมีใช้ในภาษาไทยจึงมีไม่พอที่จะใช้เรียกวัดสิ่งของเหล่านั้น เราจึงต้องมีการสร้างคำเพิ่มขึ้นด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้มีถ้อยคำใช้ในภาษาไทยได้มากขึ้น

การสร้างคำในภาษาไทยมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. คำประสม
2. คำซ้อน
3. คำซ้ำ

1. คำมูล

คำมูล เป็นคำดั้งเดิมที่มีใช้ในภาษาไทย มีความหมายสมบูรณ์ชัดเจนในตัวเอง อาจเป็นคำไทยแท้ หรือเป็นคำยืมมาจากภาษาต่างประเทศก็ได้ คำมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 คำมูลพยางค์เดียว

คำมูลพยางค์เดียวอาจเป็นคำไทยแท้ หรือเป็นคำยืมมาจากภาษาต่างประเทศก็ได้ เช่น

- 1) คำไทยแท้ เช่น พ่อ แม่ ฉันท นอน ร้อน เพราะ โอ๊ย ฯลฯ
- 2) คำยืมภาษาจีน เช่น กัก โตะ เก่ง เกี้ยว ฯลฯ
- 3) คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น บาตร ผล เวร ฯลฯ
- 4) คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น เมตร ลิตร เกม ฯลฯ

1.2 คำมูลหลายพยางค์

คำมูลหลายพยางค์ เป็นคำสองพยางค์ขึ้นไป มีความหมายในตัวไม่สามารถแยกพยางค์ภายในคำได้ เพราะทำให้ไม่ได้ความหมาย อาจเป็นคำไทยแท้หรือเป็นคำยืมมาจากภาษาต่างประเทศก็ได้ เช่น

- 1) คำไทยแท้ เช่น โหระพา มะละกอ เกเร ฯลฯ
- 2) คำยืมภาษาจีน เช่น บะหมี่ ห้อยจ้อ เฉาก้วย ฯลฯ
- 3) คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น บิดา ราชนี นาฬิกา ฯลฯ
- 4) คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น คอมพิวเตอร์ สติกเกอร์ แอร์บิก ฯลฯ

2. คำประสม

คำประสม เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่โดยการนำเอาคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมารวมกันให้เกิดคำใหม่ ความหมายใหม่ โดยอาจมีเค้าความหมายเดิมหรือมีความหมายใหม่ก็ได้

2.1 ชนิดของคำประสม

1) คำประสมที่เกิดความหมายใหม่มีเค้าความหมายเดิม เช่น

เตา + ถ่าน = เตาถ่าน หมายถึง เตาที่ใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง

เตา + รีด = เตารีด หมายถึง เครื่องใช้ที่ใช้รีดเสื้อผ้า

รถ + ไฟฟ้า = รถไฟฟ้า หมายถึง รถที่ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงานขับเคลื่อน

2) คำประสมที่เกิดความหมายใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ชาย + หน้า = ชายหน้า หมายถึง รู้สึกอับอาย

ราด + หน้า = ราดหน้า หมายถึง อาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวมี่น้ำปรุงรสต่างๆ

หัก + ใจ = หักใจ หมายถึง ตัดใจไม่ให้เกิดถึงเหตุการณ์

3) คำประสมที่เกิดจากการย่อคำให้กะทัดรัดขึ้น มักขึ้นด้วย การ ความ ของ เครื่อง ชาว นัก ผู้ ช่าง ฯลฯ เช่น การค้า ความคิด ของหวาน เครื่องเรือน ชาวสวน นักเรียน ผู้ชาย ช่างภาพ ฯลฯ

4) คำประสมที่เกิดจากการประสมคำไทยกับคำไทย เช่น ทางเสือ กล้วยไม้ ยางลบ ฯลฯ

5) คำประสมที่เกิดจากการประสมคำไทยกับคำยืม เช่น

(1) คำไทย + คำยืมภาษาจีน เช่น เก่งจีน บะหมี่แห้ง โต๊ะหนังสือ ฯลฯ

(2) คำไทย + คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ผลไม้ ตักบาตร พระพุทธเจ้า ฯลฯ

(3) คำไทย + คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น เตามาโครเวฟ เรียงเบอร์ ฯลฯ

(4) คำไทย + คำยืมภาษาเขมร เช่น เดินทางไกล วันเพ็ญ ป้อมตำรวจ ฯลฯ

6) คำประสมที่เกิดจากคำยืมภาษาต่างประเทศประสมกัน เช่น ดำรงค์ศักดิ์ พระศก พระโรทรน ฯลฯ

2.2 โครงสร้างของคำประสม

คำประสมมีโครงสร้างจากคำต่าง ๆ เช่น

1) คำนาม + คำนาม เช่น รถราง รถไฟฟ้า น้ำปลา กรอบรูป ฯลฯ

2) คำนาม + คำสรรพนาม เช่น พระคุณท่าน ข้าพระพุทธเจ้า ฯลฯ

3) คำกริยา + คำกริยา เช่น ต้มยำ กั้นชน จดจำ ดูหมิ่น ฯลฯ

4) คำกริยา + คำนาม เช่น กินใจ หลับนก ตีหน้า ฯลฯ

5) คำกริยา + คำวิเศษณ์ เช่น หลับใน ถูกดี ดูถูก ฯลฯ

6) คำวิเศษณ์ + คำนาม เช่น หลายใจ ร้อนตัว ตีอกตีใจ ฯลฯ

7) คำบุพบท + คำนาม เช่น นอกใจ ถึงที่ นอกเรื่อง ฯลฯ

2.3 หน้าที่ของคำประสม

คำประสมทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยคได้ดังนี้

1) คำนาม เช่น น้ำปลา แม่น้ำ ช่างไม้ ตู้เย็น เข็มหมุด ฯลฯ

2) คำสรรพนาม เช่น พระคุณเจ้า ข้าพระพุทธเจ้า ทูลกระหม่อม ลูกช้าง เกล้ากระหม่อมตัวเอง ฯลฯ

3) คำกริยา เช่น แก้วไข ยกเลิก เต็มรับ ขนส่ง อ่อนใจ ฯลฯ

4) คำวิเศษณ์ เช่น ใจดำ ขี้เหร่ น่าเกลียด หลายใจ สิ้นสูง ฯลฯ

5) คำอุทาน เช่น แม่เจ้าไว้ย! อู๋ตาย! ้วยตาเถร! ฯลฯ

ข้อสังเกต

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับคำประสม มีดังนี้

1. คำประสมต่างจากคำมูล เพราะคำประสมสามารถแยกคำแล้วคำที่แยกมามีความหมายในตัวเอง แต่คำมูลเมื่อแยกพยางค์แล้วจะมีพยางค์ที่ไม่มีมีความหมายอยู่ด้วย เช่น

นาฬิกา แยกเป็น นา + ฬิ + กา คำว่า นา กา มีความหมาย แต่ ฬิ ไม่มีมีความหมาย

2. คำมูลสองคำรวมกันแต่ไม่เกิดความหมายใหม่ ไม่จัดเป็นคำประสม แต่เป็นกลุ่มคำ เช่น

ลูก + ไก่ = ลูกไก่ หมายถึง ลูกของไก่ เป็นกลุ่มคำ

หมายถึง ชื่อดาวฤกษ์ฤติกา เป็นคำประสม

3. คำภาษาบาลีสันสกฤตประสมกันเองไม่ใช่คำประสม แต่เป็นคำสมาส เช่น คุณธรรม ปฐมนิเทศ ฯลฯ

4. คำประสมบางคำอ่านต่อเนื่องเสียงเหมือนคำสมาส เช่น ผลไม้ คุณค่า พลเมือง ทุนทรัพย์ ราชวัง ฯลฯ

3. คำซ้อน

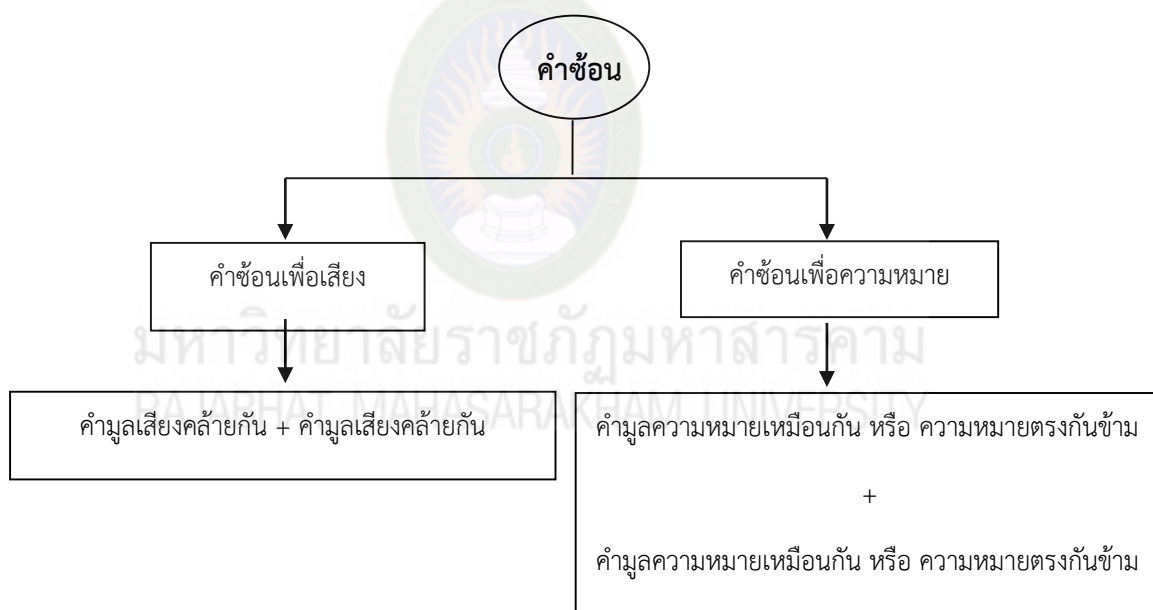
คำซ้อน เป็นการสร้างคำโดยนำคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน มาวางซ้อนกัน ทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายใหม่ โดยความหมายใหม่อาจกว้างขึ้น หนักแน่นขึ้น หรือเบาลงก็ได้

ชนิดของคำซ้อน

1) คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำซ้อนที่เกิดจากคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงกันข้ามกันมาวางชิดกัน เช่น

- (1) ความหมายเหมือนกัน เช่น เสื้อสาด เหาะเหิน พุดจา ฯลฯ
- (2) ความหมายใกล้เคียงกัน เช่น คัดลอก แนะนำ เกรงกลัว ฯลฯ
- (3) ความหมายตรงกันข้าม เช่น ผิดชอบ ชั่วดี ได้เสีย ฯลฯ
- (4) ซ่อนด้วยพยางค์ที่ไม่มี ความหมาย แต่มีเสียงสัมพันธ์กับคำที่มีความหมาย เช่น พยายาม กระจุกกระจิก ฯลฯ
- (5) ซ่อนด้วยคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แล้วเพิ่มพยางค์ให้เสียงสมดุลกัน เช่น สะกิด สะเกา ขโมยขโจร ฯลฯ
- (6) คำซ้อน 4-6 พยางค์จะมีเสียงสัมผัสภายในคำ เช่น ข้าเก่าเต่าเลี้ยง ถ้วยโถโอชาม ประเจ็ดประเจ็ด ทรัพย์ในดินสินในน้ำ ฯลฯ

การสร้างคำซ้อน

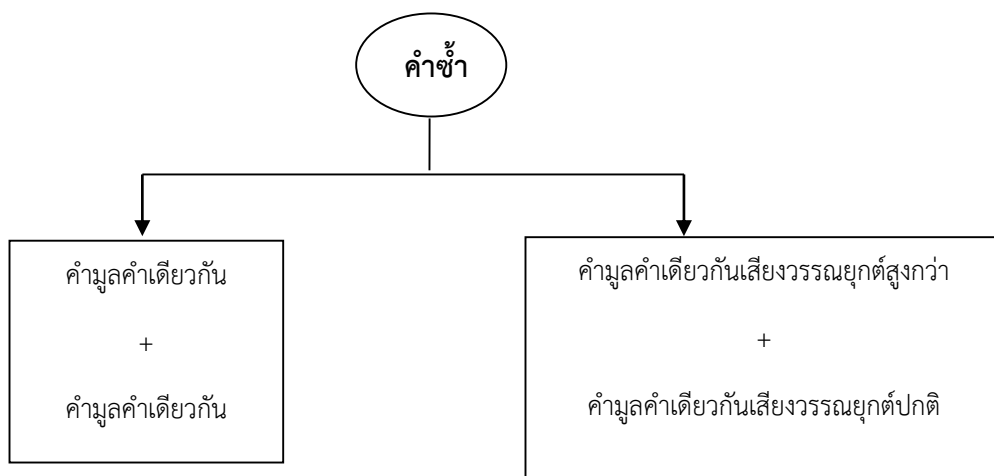
4. คำซ้ำ

คำซ้ำ เป็นการสร้างคำชนิดหนึ่งโดยการนำคำเดิมคำเดียวมากล่าวซ้ำโดยใช้ไม่ยวมก (๓) กำกับ เช่น ดี ๆ สูง ๆ ต่ำ ๆ แดง ๆ ฯลฯ หรือเล่นเสียงวรรณยุกต์ เช่น ช้วยสวย แก่แก่ ฯลฯ

ชนิดของคำซ้ำ

- 1) คำซ้ำที่ใช้ไม่ยวมกกำกับ เช่น เด็ก ๆ อร่อย ๆ เงิน ๆ ทอง ๆ ตก ๆ หล่น ๆ ฯลฯ
- 2) คำซ้ำที่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์คำแรกให้สูงขึ้น เช่น ดีดี เขี่ยเขี่ย เจ็บใจเจ็บใจ เปื้อเปื้อ ฯลฯ

การสร้างคำซ้ำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บัตรงาน

- คำชี้แจง
1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน
 2. นักเรียนส่งตัวแทนรับกระดาษจากครู พร้อมอุปกรณ์จากครู
 3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิด เรื่อง การสร้างคำในกระดาษที่ครูแจกให้
(แบบทดสอบย่อยที่ 1)
 4. นักเรียนแต่ละคน ทำแบบฝึก แบบทดสอบย่อยที่ 2 แผนผังความคิดเรื่องการเขียนคำจากภาพ
 5. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบย่อยที่ 1 แผนผังความคิดเรื่อง "การสร้างคำ"

ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกกลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนช่วยกันเขียนแผนผังความคิด เรื่อง การสร้างคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบย่อยที่ 2 แผนผังความคิด เรื่อง "การเขียนคำจากภาพ"

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิด เรื่อง "การเขียนคำจากภาพ"

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนแผนผังความคิดเรื่อง เขียนคำจากภาพ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ (คะแนน)					ค่าน้ำหนักคะแนน
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
จำนวนกิ่งความคิดหลัก	เชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง 8 กิ่งความคิดหลักขึ้นไป	เชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง 7 กิ่งความคิดหลักขึ้นไป	เชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง 5-6 กิ่งความคิดหลัก	เชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง 3-4 กิ่งความคิดหลัก	เชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง 1-2 กิ่งความคิดหลัก	20
จำนวนกิ่งความคิดรองที่มีความเชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก	เชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก แต่ละกิ่งความคิดมากกว่า 11 คำขึ้นไป	เชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก แต่ละกิ่งความคิด 9-10 คำ	เชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก แต่ละกิ่งความคิด 7-8 คำ	เชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก แต่ละกิ่งความคิด 5-6 คำ	เชื่อมโยงกับกิ่งความคิดหลัก แต่ละกิ่งความคิด 1-5 คำ	20
แนวคิดแปลกใหม่	มีคำที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน 5 กิ่งความคิดหลักขึ้นไป	มีคำที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน 4 กิ่งความคิดหลัก	มีคำที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน 3 กิ่งความคิดหลัก	มีคำที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน 2 กิ่งความคิดหลัก	มีคำที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน 1 กิ่งความคิดหลัก	10
รวม						50

แบบบันทึกคะแนนการประเมินการเขียนคำจากภาพ

ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				ร้อยละ	ผ่าน/ ไม่ผ่าน
		หลากหลาย (20)	จำนวนคำ (20)	ความหมาย (10)	รวม (50)		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
	รวม						

หมายเหตุ นักเรียนได้คะแนน 40 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่านร้อยละ 80

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

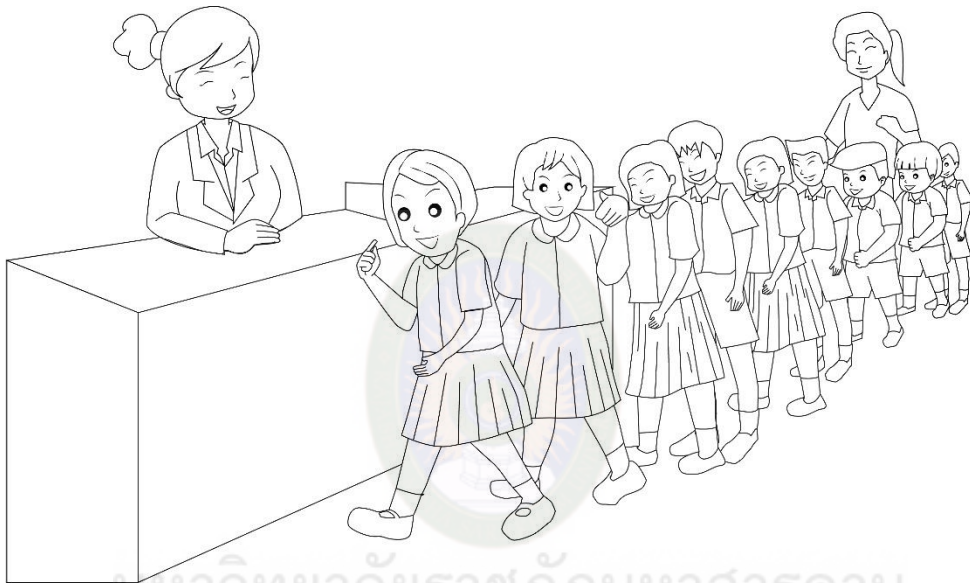
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบด้วยข้อสอบ 2 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพที่กำหนดให้ แล้วเขียนเรื่องราวจากภาพให้มีใจความที่แปลกใหม่และมีความสัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

ข้อที่ 1

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

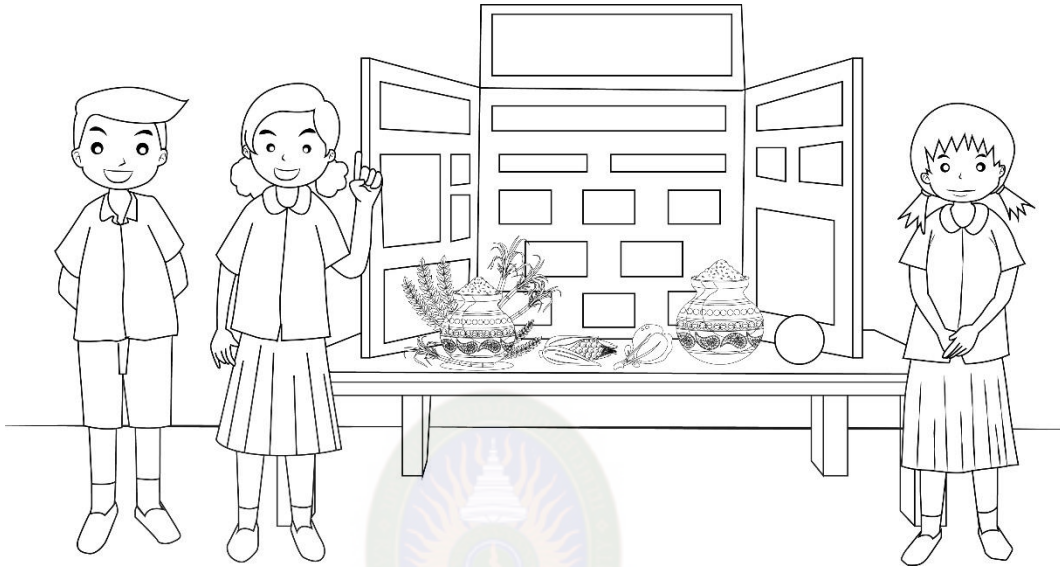
.....

.....

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น ป.6

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพที่กำหนดให้ แล้วเขียนเรื่องราวจากภาพให้มีความที่แปลกใหม่และมีความสัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

ข้อที่ 2

ชื่อเรื่อง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น ป.6

การตรวจให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความสามารถขององค์ประกอบแต่ละด้านของการตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

องค์ประกอบ	คะแนน	ระดับ ความสามารถ	เกณฑ์การพิจารณา
1. ความคิดริเริ่ม	5.0	ดีมาก	เสนอแนวคิดได้แปลกใหม่ในเชิงบวกและ สอดแทรกคุณธรรม มีความคิดริเริ่ม หลากหลาย มีประเด็นที่น่าสนใจ
	4.0	ดี	เสนอแนวคิดได้แปลกใหม่ในเชิงบวก มี ประเด็นน่าสนใจ
	3.0	พอใช้	เสนอแนวคิดได้แปลกใหม่ในเชิงบวก แต่ การนำเสนอเรื่องไม่น่าสนใจ
	2.0	เกือบใช้ได้	มีความคิดแปลกใหม่เล็กน้อย
	1.0	ต้องแก้ไข	ไม่มีความคิดแปลกใหม่เลย
2. การเชื่อมโยง	1.0	ดีมาก	เรื่องราวที่เขียนสละสลวย มีการแสดง ความคิดเห็นอย่างชัดเจน ประกอบด้วย เหตุผลสนับสนุน จัดลำดับความคิดได้ดี ลำดับความอย่างสมเหตุสมผลและต่อเนื่อง
	0.8	ดี	จัดลำดับความคิดไม่ต่อเนื่องในบางครั้ง เรียบเรียงความคิดไม่ดีนัก แต่ยังจับ ใจความสำคัญได้ เหตุผลที่นำมาสนับสนุน มีน้อย ลำดับความคิดอย่างสมเหตุสมผล
	0.6	พอใช้	เรื่องราวที่เขียนไม่สละสลวย การแสดง ความคิดสับสน ไม่ต่อเนื่อง ขาดการลำดับ ความคิดอย่างสมเหตุสมผล

เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

องค์ประกอบ	คะแนน	ระดับ ความสามารถ	เกณฑ์การพิจารณา
	0.4	เกือบใช้ได้	การจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ ขาด ความต่อเนื่อง ไม่ได้ใจความ
	0.2	ต้องแก้ไข	เขียนน้อยมากจนประเมินไม่ได้
3. การเสนอเนื้อเรื่อง	1.0	ดีมาก	มีการเลือกสรรถ้อยคำและการเรียบเรียง ถ้อยคำ วลี ประโยคถูกต้องเหมาะสม สื่อ ความหมายได้ชัดเจน
	0.8	ดี	มีการเลือกสรรถ้อยคำและการเรียบเรียง ถ้อยคำ วลี ประโยคไม่ถูกต้องในบางครั้ง
	0.6	พอใช้	มีการเลือกสรรถ้อยคำและการเรียบเรียง ถ้อยคำ วลี ประโยคผิดบ่อยและไม่ สามารถสื่อความได้
	0.4	เกือบใช้ได้	มีความรู้ในการใช้ถ้อยคำสำนวนน้อย
	0.2	ต้องแก้ไข	มีความรู้ในการใช้ถ้อยคำสำนวนน้อยมาก จนไม่เพียงพอต่อการประเมิน
4. การใช้ภาษา	1.0	ดีมาก	เนื้อหามีความยาวตามเกณฑ์ที่กำหนด เขียนสะกดคำและมีการเว้นวรรคตอน ถูกต้อง การทำงานสะอาดเรียบร้อยตลอด เรื่อง
	0.8	ดี	เนื้อหามีความยาวตามเกณฑ์ที่กำหนด เขียนสะกดคำผิด 1-2 คำ และพบ ข้อผิดพลาดในเรื่องการเว้นวรรคตอนเป็น บางครั้ง แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยน การทำงานส่วนใหญ่สะอาดเรียบร้อย

เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

องค์ประกอบ	คะแนน	ระดับ ความสามารถ	เกณฑ์การพิจารณา
	0.6	พอใช้	เนื้อหามีความยาวตามเกณฑ์ที่กำหนด เขียนสะกดคำผิด 3-4 คำ และพบ ข้อผิดพลาดบ่อยครั้งในเรื่องการเว้นวรรค ตอน ลายมืออ่านยาก ใจความไม่ชัดเจน
	0.4	เกือบใช้ได้	เนื้อหามีความยาวตามเกณฑ์ที่กำหนด
	0.2	ต้องแก้ไข	เนื้อหามีความยาวตามเกณฑ์ที่กำหนดและ เขียนสะกดคำผิดตั้งแต่ 5 คำขึ้นไป พบ ข้อผิดพลาดมากในเรื่องการเว้นวรรคตอน จนไม่เพียงพอต่อการประเมิน
5. เนื้อหาสาระ	2.0	ดีมาก	มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนดีมาก เขียนได้ ใจความดี ขยายความต่อเนื่องและ สมเหตุสมผล เนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ เขียน
	1.6	ดี	มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนดี เขียนได้ ใจความดีพอที่จะขยายความได้อย่าง ต่อเนื่องและสมเหตุสมผล เนื้อหาส่วนใหญ่ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน แต่ขาด รายละเอียด
	1.2	พอใช้	มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน แต่เขียน เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องเป็นบางตอนและ ไม่สามารถขยายใจความได้
	0.8	เกือบใช้ได้	ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนไม่ได้ ใจความ
	0.4	ต้องแก้ไข	เนื้อหาไม่ตรงกับเรื่องที่เขียน

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้

โดยใช้แผนผังความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ
กิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

- คำชี้แจง**
1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือ นักเรียน
 2. ขอให้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง
 3. ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด
 4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 10 ข้อ ดังนี้

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	3	2	1
1. นักเรียนมีการแต่งประโยคจากภาพส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. นักเรียนฝึกการเขียนเรื่องจากคำ
3. นักเรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายภาพตามแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม
4. นักเรียนได้ร่วมกลุ่มการทำงานเขียนเรื่องตามจินตนาการ
5. นักเรียนสนุกสนานได้ระบายสีการเขียนเรื่องตามจินตนาการตามแผนผังความคิดแบบก้างปลา
6. นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยการเขียนเรื่องตามความสนใจของตนเอง
7. นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การแต่งประโยคจากภาพ
8. นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ที่พบในชีวิตจริงนำมาเขียนเรื่องแปลกใหม่
9. นักเรียนมีผลงาน การสร้างชิ้นงานจากการปฏิบัติจริงนำไปจัดป้ายนิเทศ
10. นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเขียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาคผนวก ช

หนังสือราชการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๐๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว

ด้วย นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๘๐๓๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๐๗๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว

ด้วย นางสาวภิญญาภัตต์ ทิพย์โยธา รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๘๐๓๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชิต บุญทองเถิง)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๐๗๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๕๔๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
เรียน นายสุชาติ วิริยะ

ด้วย นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๘๐๓๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุชิต บุญทองเถิง)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๐๗๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๕๔๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
เรียน นางสาวทิพย์วารี สมนอก

ด้วย นางสาวภิญญาภัตต์ ทิพย์โยธา รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๘๐๓๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชิต บุญทองเถิง)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๐๗๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
เรียน นางธัญญา ตรงดี

ด้วย นางสาวกัญญาภัทส์ ทิพย์โยธา รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๘๐๓๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชิต บุญทองเถิง)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวภิญญาภัสส์ ทิพย์โยธา
วัน เดือน ปี เกิด	25 กันยายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 110 หมู่ที่ 16 ตำบลขามเฒ่าพัฒนา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว หมู่ที่ 7 ตำบลวังหิน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น 40190
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2551	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2561	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) หลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม